I. EDITORIAL

Cuvânt de încheiere la Cel de-al XII-lea Congres Internațional de Dacologie

Dr. NAPOLEON SĂVESCU,
Preşedintele Societății Internaționale „Reînvierea Daciei"

Dragi prieteni,

Într-o atmosferă devenită entuziastă prin participarea activă a dumneavoastră, aşa cum, de altfel, a fost în fiecare an, se încheie cu succes deplin lucrările Congresului nostru de Dacologie, ajuns la cea de-a XII-a ediție.

Societatea Internațională „Reînvierea Daciei" (*Dacia Revival)* a demonstrat încă o dată că adevărul istoriei noastre străvechi, avându-i ca stâlpi de temelie pe vitejii daci, înaintaşii noştri, iese la iveală şi se face din ce în ce mai cunoscut, aşa precum râurile cu apă limpede de munte se adună în fluvii mărețe.

În ciuda imenselor greutăți întâmpinate din cauza atitudinii răuvoitoare sau indiferente a multor oficiali români din domeniul istoriei, activitatea societății noastre s-a desfăşurat continuu şi dovedeşte că dacii sunt nu numai străbunii noştri, ai românilor, dar şi ai multor altor neamuri risipite pe teritoriul Europei contemporane.

Nimic şi nimeni nu ne va împiedica să proclamăm adevărul, căci numai adevărul ne redă demnitatea şi mândria. Adevărul spus cu claritate ne descătuşează de intrigile minciunii şi laşităţii. De aceea, consider că nu există o mai mare datorie a noastră, a celor aflați în slujba adevărului, decât aceea de a continua să cercetăm şi să exprimăm cu onestitate rezultatele cercetărilor noastre pentru a fi cunoscute în toată țara şi dincolo de hotarele ei.

După cum se ştie, romanii au stăpânit doar 14% din teritoriul vechii Dacii: între anul 106 şi sfârşitul anului 271 (sau începutul anului 272), când a avut loc retragerea aureliană. Timpul scurt – doar 165 de ani! - şi teritoriul mic de ocupație romană nu au fost suficiente pentru a schimba limba şi structura etnogenetică a dacilor. Dacii din teritoriile ocupate s-au înțeles şi se înțeleg perfect cu cei din teritoriile neocupate de romani. Acest fapt dovedeşte unitatea şi continuitatea de limbă a dacilor de pe întreg teritoriul locuit de ei. De aceea, suntem obligați să protestăm ori de câte ori avem posibilitatea contra denumirii de „România" dată Daciei şi contra numelui de „român", dat poporului dac. Avem o întrebare: cum se face că, *după 1.000 de ani* de prezență maghiară în Ardeal, ardelenii ştiu că nu s-au născut din maghiarii cotropitori, că nu au format un alt popor şi că țara lor nu este „Ardealul Moghiorland". Chiar după un mileniu

de influență maghiară, ardelenii se înțeleg perfect cu moldovenii, cu oltenii, cu maramureșenii și cu toți locuitorii vechii Dacii, folosind aceeași limbă a străbunilor lor daci.

Însuși marele nostru istoric Nicolae Iorga spunea: „Nu mai credem în romanizările minunate, în legionar de 60 de ani căsătorit cu femei barbare; cu tenacitatea conservativă a femeilor, mai curând ele i-ar fi putut deznaționaliza". Și exemplele ar putea continua.

Orice construcție, fie ea și de natură ideologică, trebuie să aibă o bază temeinică pentru a rezista. „Fundația" istoriei noastre este subțire și șubredă, parcă e adăugată în fugă, doar ca să fie ceva acolo. Și ceea ce e „bătut în cuie" în istoria academică a poporului nostru are o mulțime de „hibe" și antagonisme, care te fac să te îndoiești de capacitățile intelectuale nu numai ale celor care le produc, dar și ale celor care le ascultă fără să le înțeleagă, fără să le conteste sau să le comenteze în mod inteligent și nu dogmatic.

Din cauza acestor îndelungate și forțate idei nocive care, de-a lungul timpului, au fost perpetuate de către oficiali obedienți puterii și NU adevărului, mulți oameni au început să creadă că noi suntem urmașii Romei, ceea ce societatea pe care o reprezentăm a dovedit, mereu și mereu, că este total eronat.

Întrunirile membrilor și simpatizanților societății noastre, care au loc în România, în Statele Unite ale Americii (la New York), precum și în țările în care există filiale ale „Reînvierii Daciei" sunt un laborator de conștiință și de afirmare a adevărului istoriei patriei noastre milenare.

Iar revista societății, „Dacia Magazin", va continua să publice materiale de substanță care să promoveze spiritul dacic, pe care-l omagiem prin întreaga noastră activitate.

Intervenții oneste și documentate s-au făcut auzite răspicat de la înalta tribună a Congresului nostru de Dacologie și toate au demonstrat probitate profesională, pasiune și dorință de a explora toate aspectele posibile ale provocării pe care celebrele „Plăcuțe de la Sinaia" ni le-au pus în față. Dezbaterile competente care s-au desfășurat în cadrul lucrărilor congresului au demonstrat cu puterea logicii imbatabile că „Plăcuțele de la Sinaia" sunt primele documente ale omenirii în domeniul scrisului. Înaintașii noștri daci au fost primii care au dat expresie scrisă cuvântului și și-au dovedit superioritatea față de celelalte popoare. Iar noi, membrii Societății Internaționale „Reînvierea Daciei", ne mândrim de a fi prezentat pentru prima oară în România aceste documente de importanță istorică majoră.

Prezența entuziastă la congres a sute și sute de cercetători, istorici, arheologi, diplomați, profesori, ziariști, scriitori, filologi dovedește din nou că demersurile noastre sunt corecte. De aceea, vom continua eforturile de a demonstra celor care sunt încă sceptici că pe teritoriul Marii Dacii a trăit, a creat și a luptat eroic un popor minunat, ai cărui descendenți suntem noi, cei de azi.

Cu bucuria de a vedea că **dacologia** câștigă teren și se dovedește o forță progresistă în triumful adevărului în țara dacilor, dați-mi voie să vă salut cu respect și cu deplină apreciere.

Să ne revedem sănătoși peste un an!

II. CERCETARE, ANALIZE, SINTEZE

NOI, DACII

– partea a IV-a –

Dr. Napoleon Săvescu

RĂZBOAIE UITATE (1)

Istoria dezvăluie posterităţii drumul lung şi complicat al naşterii, evoluţiei şi al trecerii în nefiinţă a oamenilor, ca grupuri sociale şi ca popoare, la un moment dat. Toate marile bucurii, împliniri, victorii ale popoarelor împotriva agresorilor, ca şi toate marile tragedii, agresiunile împotriva altor popoare, toate evenimentele care au creat şi care au modificat, de-a lungul vremii, profilul unui neam anume, toate sau aproape toate îşi găsesc ilustrarea în scrierile vechi, care au ajuns până în contemporaneitate, ca şi în creaţiile populare, care s-au transmis din generaţie în generaţie.

Istoria este un testament de o uriaşă importanţă pentru cunoaşterea lumii, aşa cum a fost ea construită, din lumini şi umbre, din bine şi rău. Datoria noastră este de a cerceta trecutul, de a-i releva plusurile şi minusurile, de a corobora informaţii din toate domeniile şi de a concluziona onest asupra unui eveniment sau altul.

În ceea ce priveşte istoria străveche a noastră, a românilor, găsim consemnate numeroase războaie care dovedesc vitejia şi eroismul strămoşilor noştri pe vremea când ei se numeau traci şi daco-geţi. Din păcate, multe dintre aceste evenimente, cu care ar trebui să ne mândrim, nu sunt prezentate în tratatele de istorie sau în manualele şcolare. De aceea, considerăm că este de datoria noastră să le trecem în revistă pentru ca românii de azi şi urmaşii lor să le cunoască şi să le aprecieze la adevărata lor valoare.

4. *RĂZBOAIE ...UITATE..?!*

Înainte ca bunicul bunicului bunicului bunicului meu să se fi născut, acesta a fost pământul nostru: un loc foarte bun, unde şi zeii noştri trăiau. Părinţii universului ne protejeau. Noi eram fericiţi, iubeam, vânam, aveam familii, case, o viaţă bună. Dar câteodată trebuia să luptăm. Duşmanii noştri: persanii, romanii, turcii şi ruşii îi deranjau pe zeii noştri, distrugeau, furau, încercau să ne ia pământul, copiii, soţiile, viaţa noastră. Ei ne spuneau că vor, de fapt, să ne ajute, să ne protejeze când, de fapt, vroiau aurul nostru, pământul nostru, viaţa noastră. Ei încercau să ne ia până şi copiii, să-i transforme în soldaţii lor şi să-i facă să lupte şi să moară pentru ei, pentru persani, romani, turci ori ruşi.

Dar noi am descoperit furtul şi minciuna lor. Aşa că ne-am luptat ca să păstrăm ce este al nostru, ce trebuie să rămână mereu al nostru. Cu duşmanii nu poţi avea pace. Între ei şi noi nu putea fi nimic altceva decât Război!

Fig. 061 Confucius

Pe vremea
când civilizaţia Maya abia începea să existe,
când se năşteau Buda şi Confucius,
când Zoroaster introducea o nouă religie în Bactria,
când Biblia abia se scria,
când fenicienii înconjurau Africa,
când Pitagora se năştea la Samos,

când, la Nemea, 70 de mile de Atena, începeau Jocurile Olimpice,
când Roma, forţă inexistentă încă, era sub conducerea ultimului rege etrusc, Lucius Tarquinius Superbus, ...

*NOI, **DACII**, NE LUPTAM CU MARILE IMPERII ALE LUMII ŞI LE ÎNVINGEAM.*

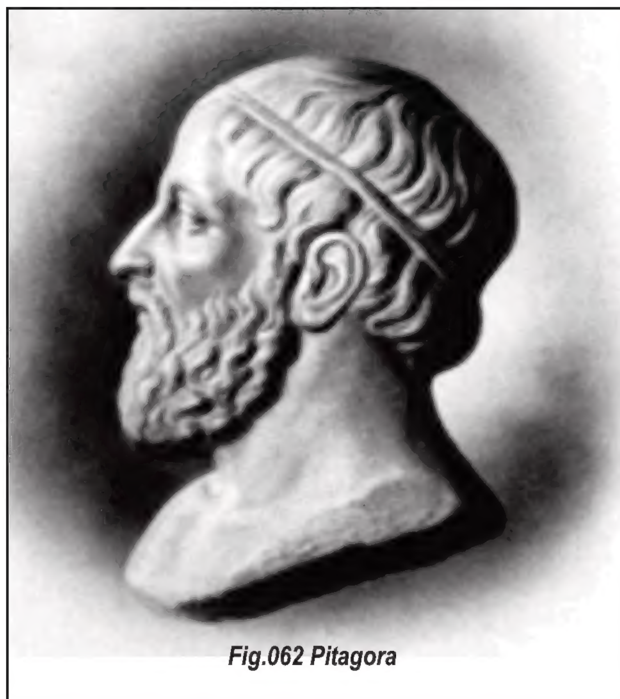

Fig.062 Pitagora

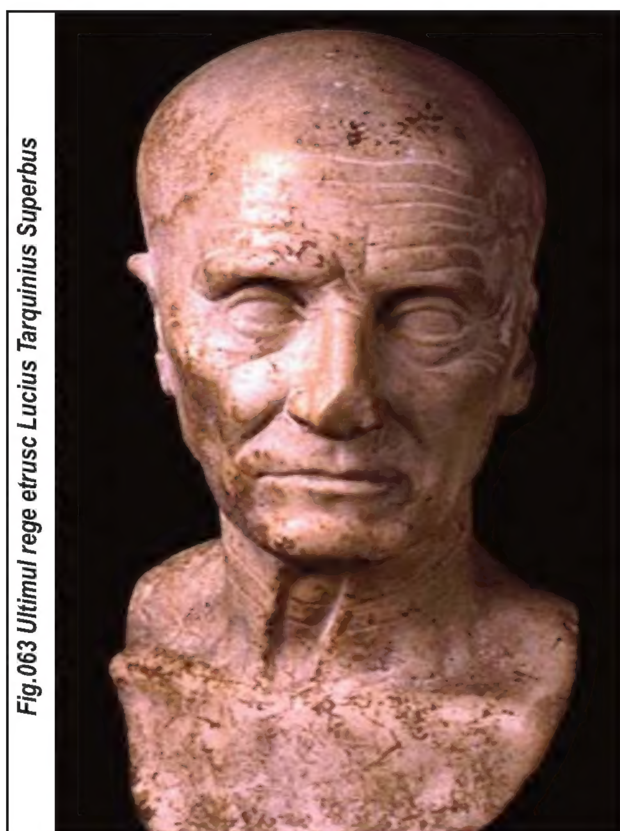

Fig.063 Ultimul rege etrusc Lucius Tarquinius Superbus

ŞI CINE SUNTEM NOI, DACII?

Suntem o ramură a tracilor, spune Herodot în anul 425 î.H. Neamul tracilor a fost cel mai numeros din lume, după inzi. Cunoscutul istoric al religiilor, Mircea Eliade, vorbeşte de neamul tracilor ca numărând peste 200 de triburi.

Fig.064 Tracii, locuitorii Troiei

Herodot: *„Locuitorii Troiei avându-l în frunte pe tracul Enea…”*
Iar Cassius Dio afirmă cu convingere: ”*…Ei, tracii, erau daci!*”

Fig.065 Statuia lui Burebista, ridicată de noi, la Orăştie, în anul 2001

ŞI CINE AU FOST GEŢII?

În volumul 67 al „Istoriei romanilor”, Cassius Dio explică: *„Eu îi numesc Daci, nume folosit de nativii înşişi, ca de altfel şi de romani, cu toate că unii dintre scriitorii greci se referă la ei numindu-i Geţi.”*

Şi unde trăiam *noi, dacii,* atunci, la orizonturile lumii vechi?…

Era Nistrul graniţa naţiunii noastre sau axa ei?

Dar Dunărea?

Fig.066

Examinând o hartă primită de la profesorul Ion Pachia Tatomirescu, suntem îndemnaţi să constatăm că:

- la nord, la Marea Baltică, erau ţinuturile: Susudava, Selidava şi Costobocia
- central: Maramabista, Tirageţia, Crisia, Abutela şi Geţia
- la sud: Moesia, Thracia, Macedonia, Frigia, Bithinia şi Pontul
- la vest: Panonia şi Sigynia

la est: Masageţia şi Tauro-Tracia

- Mările interne erau: Tracică, Getică şi Masagetică.

În „Tristele”, Ovidiu îi descrie pe daci, subliniindu-le aspectul fizic şi trăsăturile caracteristice, pe care le-a putut constata îndeaproape în perioada în care a trăit în exil în ţara lor, a geto-dacilor:

„Îi vezi călări, venind şi ducându-se prin mijlocul drumurilor. Între ei nu-i unul care să nu poarte tolbă, arc şi săgeţi îngălbenite de veninul viperei. Au glasul aspru, chip sălbatec şi sunt cea mai adevărată întruchipare a lui Marte. Părul şi barba lor n-au fost tunse niciodată. Mâna lor dreaptă e totdeauna gata să înfigă cuţitul pe care-l are legat la şold orice bărbat.”

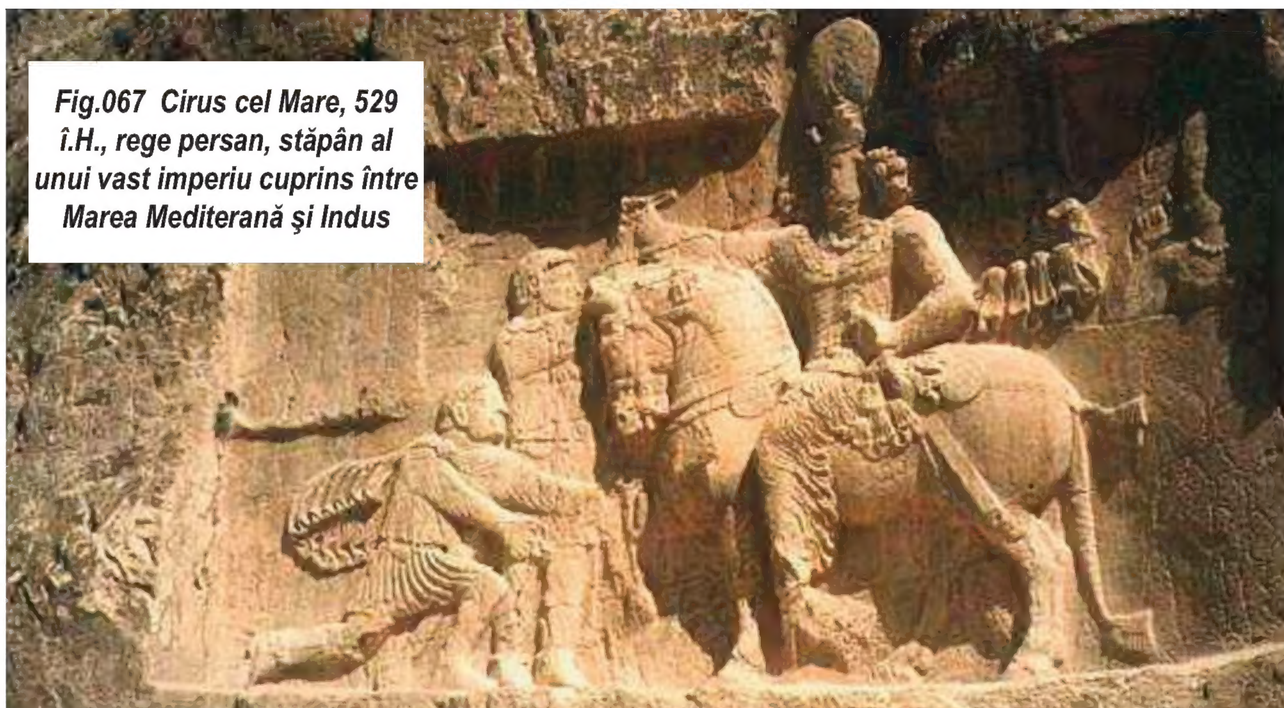

Fig.067 Cirus cel Mare, 529 î.H., rege persan, stăpân al unui vast imperiu cuprins între Marea Mediterană şi Indus

Herodot şi Iordanes, la distanţă de vreo opt secole unul de altul, descriu acelaşi episod al istoriei: sosirea pe teritoriul nostru, masagetic, în anul 529 î.H., a lui Cirus cel Mare, rege persan, stăpân al unui vast imperiu, întins de la Marea Mediterană şi până la Indus. Forţa lui militară, adevărată maşină de război, concepută pentru a zdrobi orice încercare de rezistenţă, cedează în faţa viteazului popor geto-dac, iar Cirus cel Mare moare într-o luptă cu masageţii.

Herodot descrie detaliat cum au început şi cum au continuat ostilităţile.

Cirus a trimis la regina masageţilor, Tomiris, văduvă pe atunci, ambasadori, pretinzând că ar vrea să o ia de nevastă, evident din raţiuni ... politice. Tomiris, conştientă că Cirus doreşte, de fapt, regatul ei, refuză să discute cu trimişii acestuia.

Fig.068 Regina Tomiris, sculptura newyorkezului Ovidiu Colea şi prezentată la cel de-al VIII-lea Congres Internaţional de Dacologie, în anul 2007

Înfruntat astfel, Cirus a pornit cu armată împotriva reginei Tomiris. Ajungând în faţa apei Araxes, a fost nevoit să se oprească şi să înceapă construirea unui pod.

Regina Tomiris îi trimite un mesager, oferindu-i câteva alternative: să oprească lucrările şi să se întoarcă liniştit acasă pentru a putea trăi fericit şi în pace; dacă Cirus nu acceptă sfatul ei, ci continuă să construiască podul şi apoi să-i atace ţara, ea se va retrage cale de 3 zile depărtare pentru a-i da posibilitate agresorului şi armatei sale să treacă apa, după care lupta poate începe; sau să se retraga *el*, agresorul, cale de trei zile depărtare de pod iar ea, Tomiris, va trece apa pe teritoriul lui şi...pot începe lupta.

Fig.069 Regina Tomiris, Florenţa, galleria Uffizi, anul 1.450 d.H.

Queen Tomyris with the head of Cyrus

JODOCUS van WINGHE
(1544- Brussels - Frankfurt/M - 1603)

Grisaille, Oil on Paper laid down on Canvas
31 x 21½ inches (79 x 54.5cm)

Fig.070 Regina Tomiris cu capul lui Cirus

Comandanţii de armată îl sfătuiesc pe Cirus că este mai înţelept şi mai benefic strategic să-i permită reginei Tomiris să se ostenească şi să traverseze *ea* apa şi apoi să dea lupta pe terenul cunoscut de ei, pe pământul persan. Intervine însă lidianul Croesus, care-i spune lui Cirus că nu este bine să-l lase pe inamic să intre în ţara lor, fiindcă războiul este război şi, dacă Tomiris îl va câştiga, ea cu armata ei nu se vor întoarce acasă, ci vor deveni stăpâni absoluţi în Persia; iar în cazul în care Cirus va câştiga lupta, el va câştiga doar pământul care este deja al lui…

Acelaşi lidian îl învaţă pe Cirus cel Mare o stratagemă pentru câştigarea războiului. „Ei, masageţii – spune el - nu sunt obişnuiţi cu mâncare şi băutură multă. După ce vom trece podul, vom lăsa în spatele armatei noastre toată mâncarea şi băutura, practic nepăzită, în aşa fel încât masageţii să o captureze, să mănânce şi...să se îmbete. Noi ne vom întoarce repede şi îi vom zdrobi". Cam aşa s-au *şi* întâmplat lucrurile. În final, o treime din armata reginei Tomiris a fost distrusă în luptă. Printre prizonieri se găsea şi Spargapises, însuşi fiul reginei.

Când Tomiris a aflat ce s-a întâmplat, i-a trimis imediat un sol lui Cirus, acuzându-l că e însetat de sânge şi lipsit de mândrie deoarece printr-o înşelăciune i-a măcelărit o treime din armată. L-a sfătuit să-l elibereze imediat pe fiul ei, pe Spargapises-Spargapus, şi să părăsească ţara, nerănit şi triumfător. „Refuză şi jur pe Soare că vei vedea ce înseamnă să fii însetat de sânge", îi transmite, prin sol, furioasa regină. Spargapises, trezindu-se din beţie, l-a rugat pe Cirus să-l dezlege şi, odată ce dorinţa i-a fost împlinită, a preferat să plece, bărbăteşte, spre celălalt tărâm, curmându-şi viaţa. Tomiris se dezlănţuie, strânge toate forţele din regat şi reîncepe lupta. De data aceasta, zeii sunt de partea reginei, duşmanii sunt zdrobiţi şi fug din calea masageţilor. La început, armatele îşi aruncă reciproc ploi de săgeţi, după care urmează confruntarea decisivă când lăncierii persani sunt întâmpinaţi de geţii purtători de săbii şi de topoare.

Fig. 071 Regina Tomiris în faţa capului lui Cirus

Peter Paul Rubens. *Queen Tomyris before the Head of Cyrus.* Oil on canvas. The Museum of Fine Arts, Boston, MA, USA.

Persanii sunt, în cele din urmă, învinşi. Cirus însuşi este ucis în această luptă. Tomiris îi găseşte corpul al cărui cap îl va lua cu sine şi îl va scufunda într-un vas plin de sânge. Astfel, Cirus cel atât de însetat de sânge va avea ceea ce-şi dorise...

Herodot face o distincţie clară între masageţi şi sciţi în sensul că ei sunt două popoare diferite.

Iordanes urmăreşte în continuare destinul aprigei Tomiris, învingătoare în lupta cu Cirus. Regina va înfiinţa oraşul Tomis, iar această informaţie prezintă un interes deosebit pentru localizarea marii întinderi a regatului masaget, în urmă cu 500 de ani î.H.

O vizită pe străzile şi în pieţele Constanţei s-a terminat cu o tristă constatare: deşi am văzut multe statui, nu există nici măcar una care s-o reprezinte pe viteaza Tomiris. Este evident că oficialităţile urbei de la malul Mării Negre nu cunosc istoria propriului lor oraş sau, dacă o cunosc, nu consideră necesar s-o omagieze pe viteaza Tomiris, fondatoarea oraşului. Trist, dar adevărat!

Fig. 072 Tomis-Constanţa are numeroase statui, dar niciuna a reginei Tomiris, întemeietoarea oraşului. De ce oare!?

Întretăind versurile poetei Valentina Ciaprazi cu imaginaţia izvorâtă din informaţiile lui Iordanes, aducem un omagiu fierbinte acestei regine masagete, care, în anii sângeroşi ai începutului istoriei străvechi, a repurtat o victorie zdrobitoare împotriva agresorilor persani:

„Năpraznică nălucă cu ochi de flori de iris
Cu plete lungi şi blonde, sălbatică Tomiris,
Regină de la mare şi până la Carpaţi,
Pe calul alb, în spume, condus-ai dacii fraţi...
Şi ai jurat pe Soare, Spargapus să-l răzbuni
Atunci când la Zalmoxes plecat-a, la străbuni.
Şi l-ai învins pe Cyrus, persanul sângeros
Ce până să te ştie fusese... norocos.
Azi joacă dacii liberi, joc lângă foc de jar
Nu-i nimeni să-i învingă hotar până-n hotar.
Sărută vântul rece obrazul tău, regină,
Când flori albastre, roşii şi galbene-ţi închină
Şi eşti regină dacă la Pontul Euxin
Peste-un popor falnic cu un măreţ destin.”

Constatăm prezenţa imaginii vitezei regine în muzee de renume din lume.

Galeria Uffizi din Florenţa are expus un tablou al acestei regine, pictat în 1.450.

Alt tablou al reginei Tomiris cu capul lui Cyrus, pictat de Rubens, se găseşte la Boston, la Muzeul de Arte Fine, iar un altul la Muzeul Louvre din Paris.

Fig. 073 Tomiris, Muzeul Frick, New York

În Muzeul Frick din marea metropolă americană New York este expusă o superbă statuie a lui Tomiris, reprezentând-o pe pe regină stând în picioare, cu capul spre mâna dreaptă ridicată, mână în care ţine capul lui Cirus, cel însetat de sânge şi pe care l-a învins în anul 529 î.H.

Este revoltător faptul că, în timp ce străinii se mândresc cu opere de artă simbolizând o eroină a trecutului nostru istoric, oraşul românesc pe care ea l-a fondat şi care îi poartă numele, Tomis-Constanţa, a ignorat-o şi continuă să o ignore cu desăvârşire. Uitare sau reavoinţă?

Războiul reginei Tomiris cu Cirus cel Mare este **un război uitat...**

Război uitat, război nemenţionat în manualele româneşti de liceu.

15 ani mai târziu, în anul 514 î.H., marele rege persan Darius, fiul lui Histaspe, vrând să spele ruşinea suferită de înaintaşul său, Cirus cel Mare, soseşte în fruntea a 700.000 de luptători, construind un pod de

Fig. 074 Darius rugându-se lui Ahura Mazda

The Caspian and Aral Seas were probably less extensive...

The length of the great road from Sardis to Susa, across Armenia, would be over 1600 miles.

Principal mountain barriers shaded

[The Arabs, says Herodotus (III.97) paid Darius a tribute of 1000 talents of frankincense...]

The EMPIRE of DARIUS (tribute-paying countries) at its greatest extent.

Fig.075 Imperiul lui Darius cel Mare

vase din Calcedon şi până în Bizanţ.

El dorea să-i vadă mai de aproape pe acei geţi „care se credeau nemuritori”. Şi… a avut ocazia!

La început, Darius a cerut-o în căsătorie pe fiica lui Antirus, regele geţilor.

Dispreţuind o eventuală înrudire, geţii l-au refuzat. Înfuriat, Darius construieşte un alt pod, de astă dată peste Dunăre, pătrunzând pe teritoriul nostru. Dar…norocul nu-i surâde.

Învins la Tapae, Darius se retrage, în grabă mare, fără să se mai oprească, până în Moesia. Visul lui cel mare i-a fost spulberat de regele nostru, Antirus.

Manualele noastre de istorie nu menţionează nici acest război.

Război uitat, război nemenţionat în manualele româneşti de liceu.

Fig.076 Regele Darius

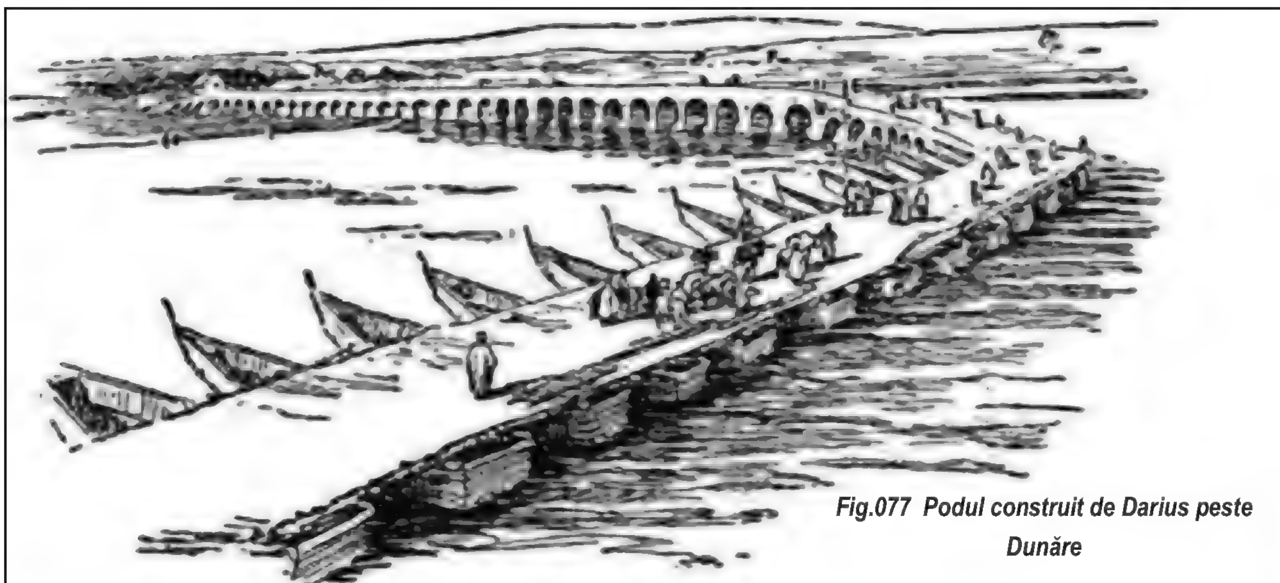

Fig.077 Podul construit de Darius peste Dunăre

Din informaţiile pe care le avem de la Iordanes, ştim că, după moartea lui Darius cel Mare, fiul său, Xerxes, voind să răzbune insulta tatălui său, porneşte împotriva noastră cu o armată de 1.000.000 de luptători: 700.000 de ostaşi, 300.000 de auxiliari, cu 1.200 de corăbii de război şi 3.000 de vase de transport.

Fig.079 Regele Xerxes

Fig.078

Oare aşa să fi arătat regele get Antirus, învingătorul lui Darius?

În ciuda numărului foarte mare de ostaşi, Xerxes nu va reuşi să-i învingă pe geţi şi este nevoit să se întoarcă acasă, aşa precum venise.

Război uitat, război nemenţionat în manualele româneşti de liceu.

Oare aceste trei războaie au fost numai ale oamenilor ori şi ale zeilor, aşa cum credeau strămoşii noştri? Oricum, persanul zeu Ahura Mazda este învins de trei ori de zeul nostru, Zalmoxes.

EVENIMENTUL ANULUI – CEL DE-AL XII-LEA CONGRES INTERNAŢIONAL DE DACOLOGIE

Mariana Terra, New York

Încununare a cercetărilor desfăşurate de-a lungul unui an întreg, cel de-al XII-lea Congres Internaţional de Dacologie a avut loc în Bucureşti, în ziua de 13 august a.c.

Sala de festivităţi a Teatrului Odeon de pe Calea Victoriei s-a dovedit neîncăpătoare pentru cei peste 600 de participanţi entuziaşti, care au venit din multe judeţe ale ţării, precum şi din Statele Unite ale Americii, Elveţia, Australia, Italia. Din New York au participat: dr. Napoleon Săvescu, ing. Dima Lascu, Marilena Horvath, Florian Cîrlan, Nicolae Popa şi subsemnata.

În cuvântul de deschidere a congresului, doctorul NAPOLEON SĂVESCU, fondatorul şi directorul Societăţii Internaţionale „Reînvierea Daciei" (*Dacia Revival*), a subliniat ideea potrivit căreia „Un popor nu poate exista fără istorie, fiindcă aceasta îi dă demnitate şi dreptul de a trăi alături de alte popoare". Aceste cuvinte, atestând un adevăr universal, au constituit şi motto-ul sub care s-au desfăşurat lucrările congresului.

În cuvântarea sa, doctorul Napoleon Săvescu a criticat atitudinea nepăsătoare şi răuvoitoare a oficialilor României din domeniul istoriei şi a propus modalităţi eficiente de restabilire a dreptăţii: „Ideea romanizării Daciei, aşa cum ne este ea prezentată de academicienii noştri, seamănă cu aceea a sclavului care tinde să se înrudească cu stăpânul şi care vrea să fie considerat chiar rudă a stăpânului. În şcoală am învăţat o căruţă de năzbâtii, contrazise de faptul că existăm aici de mai bine de 8.000 de ani şi că avem acelaşi port popular ca cei de pe Columnă. Copiii născuţi pe pământul dacic au îmbrăcat costumul popular al părinţilor lor şi l-au cinstit, lăsându-l din generaţie în generaţie, nealterat, aşa cum îl aveau străbunii. De ce, dacă erau urmaşi ai romanilor şi crescuţi în spirit latin, n-au îmbrăcat toga şi sandalele, ci *cămeşa, iţarii* şi *opincile, fotele* şi *iile*, care au străbătut cu mândrie până în zilele noastre?... Într-o naţie de umili şi umiliţi, el, DACUL, introduce onoarea şi orgoliul clădit pe o măreaţă istorie. El, Dacul, dă viitorului **Adevărul**! Iar în ultimii ani, în mare măsură datorită ideilor promovate de congresele de dacologie, România a început să înţeleagă şi să aprecieze o altă istorie, istoria cea adevărată, să cunoască alţi eroi, cei care au existat pe acest pământ milenar, ceea ce a dus la o reînviere spirituală a naţiei noastre, a cărei intensitate risipeşte bezna de o mie de ani de fals sau de tăcere".

Conferenţiarul universitar dr. G. D. ISCRU a dat citire protestului faţă de tolerarea, la Bruxelles, a unei reprezentanţe a aşa-zisului „Ţinut Secuiesc", în fapt două judeţe ale Statului Naţional Unitar Român. Dânsul a spus: „O Europă unită, care să fie valabilă, nu poate fi decât o Europă a naţiunilor, cu Statele lor naţionale". La protestul domnului Iscru au subscris, prin vii aplauze, toţi participanţii la congres.

Domnul G. D. Iscru a definit dacologia ca „parte componentă a ştiinţei istorice naţionale, a ştiinţei istorice în general, în măsura în care ea se practică şi în afara cadrului nostru naţional actual. Cadrul ei naţio-

nal noi îl considerăm a fi spaţiul tuturor naţiunilor ce se revendică sau ar trebui să se revendice, total sau parţial, din strămoşii comuni, autohtoni în întinsa şi ancestrala vatră a Daciei Mari; din *naţiunea lor, prima constituită în Vechea Europă – naţiunea matcă* pentru aproape toate naţiunile bătrânului nostru continent".

De la înalta tribună a congresului, şi-au exprimat punctul de vedere peste 95 de cercetători, istorici, lingvişti, politicieni, profesori, ziarişti, studenţi şi care şi-au adus contribuţia la elucidarea controverselor referitoare la „plăcuţele de la Sinaia".

Prezentăm câteva opinii.

Profesoara OLIMPIA COTAN-PRUNĂ susţine: „În *Tăbliţele de la Sinaia* s-au dezvăluit fapte excepţionale, cu o strălucitoare zestre împărătească, ce păstrează o istorie demnă a neamului geto-dac".

Ziaristul ADRIAN BUCURESCU notează: „... la prima vedere, textele de la Sinaia nu par româneşti. Dar acest lucru se întâmplă şi cu italiana de astăzi care, tot aşa, este ininteligibilă în raport cu latina. Şi totuşi, toată lumea acceptă ideea că italiana se trage din latină. În acelaşi raport se află şi româna cu limba dacilor".

Numeroasele exemple care au însoţit expunerea au fost concludente în acest sens.

Generalul (r.) NICOLAE SPIROIU, consilier al *Daciei Revival*, afirmă: „proclamând că «noi nu suntem urmaşii Romei» şi că «Nu suntem împotriva nimănui. Singurii noştri duşmani sunt minciuna şi ignoranţa», preşedintele iniţiator şi ceilalţi membri fondatori şi adepţi ai *Daciei Revival*..., au decis să pornească în căutarea istoriei noastre pierdute din vrăjmaşe sau meschine interese şi să o repună în acord cu adevăratele izvoare ale acesteia, la care tânăra generaţie şi generaţiile viitoare au tot dreptul".

Profesoara MICHAELA AL. ORESCU enunţă: „Numărul important al *Plăcuţelor de la Sinaia* – iniţial de câteva sute –, executate într-o manieră antică dacogetă, relevă ample informaţii de limbă, de istorie, condiţii sociale, relaţii cu vecinii, cult religios, politică, multe dintre ele necunoscute în istorie".

Scriitoarea SILVIA DRUMEA BALCANU din Italia spune: „Dacia, idealul civilizaţiei mitice, exprimă toate virtuţile, iar virtutea este un dar al lui Dumnezeu care pe daci îi caracteriza. Probele materiale ale unui trecut îndepărtat... sunt un imens rezervor de poveşti şi mituri".

Toate materialele prezentate la congres pot fi citite în revista *Dacia Magazin*, ediţia specială, nr. 67-68, iulie-august 2011, şi la websitul www.dacia.org. Cu acest prilej transmitem felicitări călduroase redactorului-şef al revistei, profesorul GHEORGHE BUCUR, secretarului de redacţie, istoricul NICOLAE NICOLAE şi tuturor acelora care contribuie, cu dăruire şi talent, la apariţia, în condiţii grafice excelente, a revistei. Probitatea profesională de care dau dovadă este remarcabilă.

Apreciate sau contestate, *Plăcuţele de la Sinaia* au făcut istorie şi s-au înscris în preocupările oamenilor de ştiinţă oneşti şi a celor realmente interesaţi de această uluitoare descoperire din ţara noastră.

În zilele de 14, 15 şi 16 august, din iniţiativa Fundaţiei pentru cercetarea istoriei Daciei din cadrul „Dacia Revival International Society", filiala Tulcea, a fost organizată o excursie informativă cu un traseu semnificatv, care cuprindea obiective ca Densuş (locul naşterii marelui nostru istoric Nicolae Densuşianu), Sarmisegetusa Regia, Costeşti, Blidaru în Munţii Orăştiei, Haţeg ş.a. Reîntâlnirea cu istoria milenară a neamului nostru a adăugat bucurie şi mândrie sufletelor românilor.

Vocea raţiunii Societăţii Internaţionale „Reînvierea Daciei" răzbate cu multă greutate, dar răzbate.

Inteligenţa, perseverenţa, pasiunea sunt atribute de substanţă ale preşedintelui societăţii, doctorul Napoleon Săvescu, a cărui activitate susţinută, pusă în serviciul adevărului istoriei noastre străvechi, se înscrie cu cinste în Cartea de Aur a neamului nostru.

Cât timp existăm, nimic nu este pierdut!

PAGINILE DE AUR
DIN CRONICA NEAMULUI NOSTRU GETO-DAC

Marin Mihail GIURESCU

Paginile din Cronica neamului nostru geto-dac, cunoscute cu denumirea de „Plăcuţele de plumb de la Sinaia", au fost tot de aur şi la propriu şi la figurat, ca şi brăţările şi cosonii găsiţi în siturile arhelogice din jurul Sarmisegetuzei. Au fost ale dacilor, aşa cum a declarat şi susţine, referindu-se la brăţări, cercetătoarea germană dr. BARBARA DEPPERT LIPPITZ, arheolog, expert autorizat şi oficial de peste 30 de ani, în interviul intitulat „Nu există nicio îndoială, brăţările sunt ale dacilor!", realizat de Vladimir Bilinsky, fostul redactor-şef al publicaţiei Dacia Magazin, publicat în Dacia Magazin, nr. 42 din mai 2007, pag. 25-30 şi în articolul „Spiralele de aur din Munţii Orăştiei, autentice artefacte ale spiritualităţii dacice" din Dacia Magazin nr. 58, martie-aprilie 2009, pag. 25-32, risipind părerile scepticilor, care susţineau că dacii nu se pricepeau să prelucreze aurul.

Într-o comunicare făcută la Fundaţia cultural-ştiinţifică „Getica", în anul 1986, inginerul Dan Romalo ne-a destăinuit cum a reuşit, după o muncă de 30 ani, să definitiveze lucrarea intitulată „Cronica apocrifă pe plăci de plumb?", aşa că cei care l-au audiat atunci pe Dan Romalo, au aflat de aceste plăcuţe, cu mult înainte ca Augustin Deac să relanseze existenţa lor la cel de-al IV-lea Congres Internaţional de Dacologie, ce s-a ţinut în vara anului 2003, la Hotelul Intercontinental din Bucureşti, an în care a apărut tipărită şi lucrarea lui Dan Romalo.

Nu ştim dacă a fost o coincidenţă, dar presupunem că, dacă Augustin Deac nu ar fi destăinuit cu puţin înainte de apariţia lucrării lui Dan Romalo existenţa acestor plăcuţe, cei care nu ştiau până atunci de ele ar fi aflat din lucrarea lui Dan Romalo, care a apărut în acelaşi an.

După congres şi după apariţia lucrării lui Dan Romalo s-a produs o adevărată revigorare, datorită şi apariţiei publicaţiei Dacia magazin, care a preluat şi tipărit articole cu acest subiect. Au apărut mai întâi, cum era şi firesc, articolele celor din jurul fondatorului acestei reviste, începând cu articolul semnat de dr.

Napoleon Săvescu, preşedintele fondator al acestei publicaţii, articolul de la pagina nr. 1 din Dacia Magazin nr. 12, din luna mai, 2004, intitulat „O cronică a poporului dac – oricât ar părea de surprinzător o astfel de cronică există", articol anunţat prin titlul şi fotografia de pe coperta acestei publicaţii „O ipoteză uluitoare! Există o cronică a poporului dac".

În Dacia Magazin nr. 13, pag. 3-6, a apărut articolul semnat de Aurora Peţan, intitulat „Plăcuţele de plumb de la Sinaia – o sursă excepţională de cunoaştere a istoriei şi civilizaţiei dacilor".

În nr. 14, pag. 18 -19, redacţia revistei Dacia Magazin, sub titlul „O cronică a poporului dac pe plăcuţe de plumb", ne prezintă două plăcuţe descifrate de Adrian Bucurescu: „Viaţa lui Zamolxis" şi „Sinuciderea lui Decebal".

În continuare, Adrian Bucurescu prezintă câte un articol în următoarele numere: 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31. După o scurtă pauză, plăcuţele revin cu o ultimă zvâcnire în nr. 38, cu articolul lui Vladimir Brilinsky „O „dacomană" la curtea regelul Vulpe", pag. 6-10, după care se instalează o pauză mai lungă până la numărul 64 din aprilie 2011, dedicat centenarului Nicolae Densuşianu,

număr în care se anunţă schimbarea gărzii; director fondator rămânând tot Napoleon Săvescu. Vladimir Brilinsky este înlocuit cu Gheorghe Bucur, iar Cristian Marcea este înlocuit cu Nicolae Nicolae.

La sfârşitul revistei, pag. 31, se anunţă că cel de-al XII-lea Congres Internaţional de Dacologie va fi dedicat Tăbliţelor de la Sinaia, cu titlul „O provocare a istoriei: Plăcuţele de la Sinaia".

În numărul 65 (serie nouă) profesorul Zenovie Cârlugea, de la Tg. Jiu, s-a sculat mai de dimineaţă, devansând sesiunea de comunicări de la al XII-lea Congres Internaţional de Dacologie cu articolul „Plăcuţele de plumb de la Sinaia", pag. 35-37.

În continuare, mă voi strădui să dezvălui destăinuirile pe care mi le-a făcut inginerul Dan Romalo cu prilejul comunicării amintite, destăinuiri care nu apar nici în recentul articol „Plăcuţele de plumb de la Sinaia", publicat de profesorul Zenovie Cârlugea de la Tg. Jiu, în revista Dacia Magazin (serie nouă), nr. 65 din mai 2011, amintit deja.

„Ocazia sau privilegiul de a elabora această lucrare", spunea inginerul Dan Romalo, s-a datorat mamei mele, care lucra la Muzeul de Antichităţi, actualul Institut de Arheologie „Vasile Pârvan" din Bucureşti.

Doamna Romalo a observat că în subsolul instituţiei amintită erau depozitate necorespunzător, în nişte coşuri de nuiele, plăcuţele de plumb, cărora nu li se acorda nicio atenţie din partea cercetătorilor institutului, deoarece conducătorii acestui institut, care erau filo-romani de concepţie latinistă, lansaseră ideea că sunt nişte falsuri.

Într-una din zile, doamna Romalo a împachetat în secret una din aceste tăbliţe şi a dus-o acasă. Văzând-o fiul său, care era student la politehnică, a fotografiat-o şi a început să o studieze. Aflând că sunt mai multe, i-a cerut mamei să-i aducă, de câte ori poate, câte o plăcuţă, cerinţă pe care mama i-a îndeplinit-o.

În felul acesta a reuşit să fotografieze, să inventarieze şi să studieze un număr de peste o sută de plăcuţe, care reprezentau tot atâtea pagini din Cronica apocrifă, cum a intitulat-o Dan Romalo şi am adăugat eu „a neamului nostru geto-dac".

Informaţia – mod de păstrare, transmitere şi perfecţionare

Prof. Adrian Costea,
PÂRSCOV-BUZĂU

În cele ce urmează aş dori să mă refer nu numai la ceea ce cunoaştem sub denumirea de scriere, cât mai ales la cea de informaţie. Căci scrisul nu este nimic altceva decât o informaţie, al cărei scop este acela de a fi transmisă mai departe.

Termenul informaţie, preluat din limba latină pe filiera franceză, este polisemantic, putând căpăta mai multe semnificaţii, uneori total diferite sau chiar contradictorii, ce sunt determinate de domeniile şi contextele foarte diverse în care este folosit. Ceea ce doresc eu să demonstrez în aceste rânduri nu este veridicitatea Tabliţelor de la Sinaia, ci doar cât de improbabil sau chiar imposibil ar fi ca tracii, al căror nivel de civilizaţie şi cultură n-a fost egalat în antichitate, pe întregul teritoriu european, excepţie făcând, binenţeles lumea elenă, etruscă şi romană decât de civilizaţia celţilor, pe care a intrecut-o în multe domenii, să nu fi avut un sistem bine pus la punct de transmitere a informaţiilor, şi nu mă refer pentru început la scrierea propriu-zisă, ci pur şi simplu la transmiterea de informaţii.

Transmiterea informaţiilor a avut şi are în continuare drept cauză o necesitate, şi anume: aceea de a înlesni cunoaşterea, de a scurta durata de învăţare pentru contemporani sau pentru urmaşi, şi ce dar mai mare pentru urmaşi poate fi altul decat informaţii utile, care să conducă la un trai mai sigur. Să luam câteva exemple de pe mapamond. Muzeul amerindienilor, din New York, care deţine o bogată colecţie de scrieri bazate nu pe un alfabet, aşa cum cunoaştem noi, bazat pe litere sau cuvinte scrise, ci un întreg letopiseţ „scris" cu noduri.

Această scriere bazată pe şnururi şi noduri

este veche şi aparţine civilizatiei incaşe. Este posibil ca mărimea nodurilor, modul lor de legare, culoarea, să întruchipeze textul propriu-zis. Denumirea este aceea de quipu şi este o sforicică cu noduri şi culori folosită pentru calcule şi transmiterea de mesaje. Din afirmaţiile cercetătorilor, incaşii foloseau pentru comunicare nu o scriere, ci un instrument realizat din fire şi noduri, care aveau ca semnificaţie cifre şi cuvinte, şi astfel se alcătuiau texte. Din păcate civilizaţia europeană în acest caz a făcut ca din precauţie foarte multe scrieri să fie distruse, iar cei care le cunoşteau să fie ucişi de teama ca nu cumva cu ajutorul acestor mesaje să fie puse la cale revolte. Inseamna oare acest lucru că nu a existat această scriere sau că valoarea sa este una mai puţin importanta? Probabil că majoritatea oamenilor se întreaba despre care poate fi eficienţa unui sistem primitive cu noduri. Nu ştim, însă ceea ce cunoaştem este faptul că natura transmite prin astfel de „noduri" cantităţi imense de informaţii. Este vorba despre ADN, iar la om ADN-ul conţine circa 3,27 miliarde de perechi de baze (3,27 miliarde de "trepte" în helixul dublu) Până şi în spaţiul românesc exista un mit: un tânăr ar fi învins o creatură care închisese Soarele. Se zice că de atunci lumea cinsteşte memoria tânărului curajos legând cu o aţă două flori: una albă, alta roşie. Culoarea roşie simbolizează dragostea către frumos şi aminteşte de curajul tânărului, iar cea albă este a ghiocelului, prima floare a primăverii. E vorba de binecunoscutul marţişor.

Scrierea nu este nimic altceva decât una din soluţiile găsite de oameni pentru a păstra în mod conştient soluţii la experienţele trăite. Pentru a studia evoluţia aparitiei şi dezvoltării scrisului nu se pot face decât supoziţii şi comparaţii cu soluţii găsite la aceeaşi problemă în cazuri particulare din perioade mai recente sau chiar contemporane, fiind interesant de studiat inventarea de alfabete sau de sisteme de scriere, indiferent dacă acest lucru a însemnat crearea unui sistem total nou, sau doar adoptarea un sistem existent. Dintre aceştia putem enumera pe:

-Leopold Arends, un stenograf germano - lituaniano - rus, inventator al unui sistem de stenografie utilizat extensiv în Europa şi mai ales în Suedia;

-Alexander Bell, o autoritate în domeniul foneticii şi a vorbirii defectuoase. Autor a mai multor lucrări, cum ar fi: Steno-Phonography, Principles of Speech and Dictionary of Sounds, Sounds and their Relations, A Popular Manual of Visible Speech and Vocal Physiology

-Louis Braille, pedagog francez care a inventat şi dezvoltat sistemul Braille de tipărire şi scriere pentru nevăzători.

-Samuel Morse a creat alfabetul Morse - în care literele sunt reprezentate prin combinaţii de semnale scurte şi lungi - în jurul anului 1838. El a identificat literele cel mai des folosite şi le-a asociat semnale scurte (pentru "e", un singur punct); celor mai puţin folosite (de exemplu "q"), le-a asociat semnalele cele mai lungi. Alfabetul inventat de Morse a simplificat trimiterea de mesaje telegrafice, acestea putând fi scrise sub forma de puncte şi linii sau semnalizat cu lumini intermitente sau cu semnale radio. Apelul internaţional de pericol, SOS - 3 puncte, 3 linii, 3 puncte - a fost introdus în 1912,

Am putea crede că în zilele noastre tot ceea ce a fost de inventat s-a inventat . Nimic mai fals; era informaticii forţează apariţia unui nou cod, déjà denumit Unicode şi este formatul standard de facto de codificare şi interpretare a datelor binare în format text, având drept ţel final ca toate caracterele din toate limbile globului să fie înglobate în acesta. Este proiectat pentru ca fiecărei litere din orice limbă, de pe orice platformă de hardware sau software (program) să îi corespundă un număr unic şi echivoc. Anterior, sistemele de codificare premergătoare lui Unicode se bazau pe acelaşi principiu ca ANSI extins: din cele 256 de combinaţii posibile în cadrul unui octet, prima jumătate era folosită de un set comun de caractere, **ascii**, iar cealaltă jumătate era dedicată codificării specifice, dependente de limbă. Având în vedere nu numai multitudinea de limbi posibile dar şi numărul de caractere uriaş din unele limbi (un exemplu relevant ar fi limba chineză dar nu numai), Unicode a introdus un număr arbitrar de octeţi per caracter. Din aceste motive implementarea acestui sistem de codificare este mai greu de realizat decât pentru sistemele aşa-numit de scriere tradiţionale, însă, cum utilitatea acestuia depăşeşte cu mult dificultatea implementării, acest format a devenind unicul standard acceptat practic de către toate sistemele informatice curente.

Revenind în spaţiul carpato-danubiano-pontic înainte de a ne referi la scrierea propriu-zisă se poate observa transmiterea informaţiilor din dispunerea spaţiala a arhitecturii geto-dace. Asfel, întregul sistem de ziduri dacice este ca o carte, din care se pot citi nu cuvinte sau litere, ci informaţii. În centrul sistemului se află sanctuarul rotund de la Sarmisegetusa - Regia, în

mijlocul căruia se află un soare făcut din 16 bucăti din andezit, pe cea de-a 15-a fiind încrustată o săgeată care indică Polul Nord Ceresc şi Muntele Sfânt al Daciei. Semne de acest fel pot fi găsite în mai multe locuri ale Daciei, ele indicând, cunoştinţele din diverse domenii, cum ar fi astronomia, matematica sau calea de orientare în ansamblul arhitectural. Era o topografie codificată, bazată nu numai pe cunoştinţe arhitecturale. In acest spaţiu, nu apariţia scrisului constituie o problemă, deoarece în acest spaţiu intins locuit de o populaţie numeroasă, creatoarea unei civilizaţii înfloritoare, ci mai curând modalitatea de păstrare a acestor informaţii.

In **Getica** lui Iordanes, se arată că unele din legile naturii ale lui Deceneu au fost chiar transcrise, dar pe ce, pentru că azi, în era informaticii, e greu de înţeles, ca şi în cazul în care se scria în mod uzual, nu s-ar fi păstrat nimic dacă suportul scrierii nu ar fi oferit siguranţa în faţa trecerii timpului. Dio Cassius arată că în momentul în care *Traian a pornit împotriva geto-dacilor şi se apropia de Tapae... i s-a adus o ciupercă mare, pe care era scris cu litere latine că atât ceilalţi aliaţi, cât şi burii sfătuiesc să se întoarcă şi să facă pace*. Retinem de aici nu neaparat faptul ca literele erau latine, fapt normal din punct de vedere diplomatic să te adresezi în limba părţii adverse, cât mai ales suportul pe care era scris, iar dacă acest lucru se întâmpla la cel mai înalt nivel, probabil că dacii chiar aveau o problemă nu cu scrisul, cât, mai ales, cu baza pe care îl realizau.

TĂBLIŢELE DE LA SINAIA, SURSA ARGUMENTELOR CĂ LIMBA DACILOR STĂ LA BAZA LIMBILOR EUROPENE ŞI A CELOR ASIATICE

Fragment din lucrarea „ZESTREA ETNOGENETICĂ A OMENIRII"

Cartea este dedicată neamului românesc, semenilor mei – NEMURITORII

PARTEA I

Prof. Ecaterina Chifu

Argumente de ordin lingvistic, pe baza analizei Tăbliţelor de la Sinaia, atestă continuitatea limbii dacilor pe teritoriul României, limbă bază a limbii române

Deschid o pagină din cartea sfântă a istoriei neamului românesc, aducând dovezi de ordin lingvistic, pentru a demonstra continuitatea limbii dacice pe teritoriul locuit de poporul român, ea fiind baza limbii române actuale şi a altor limbii europene şi asiatice. În timpul facultăţii, (sunt de formaţie filolog, cu dublă specialitate, având studiile la Universitatea de stat din Bucureşti, Facultatea de Limbi Străine), am studiat limba română şi limba franceză, urmând cursuri de istorie a celor două limbi, de gramatică a limbilor romanice, de gramatică comparată, de latină ş.a., fiind mereu preocupată de geneza cuvintelor.

Pornesc în demersul meu de la cuvintele lui M.Eminescu: *„Civilizaţia adevărată a unui popor consistă nu în adoptarea cu deridicata de legi, instituţii, etichete, haine străine. Ea consistă în dezvoltarea naturală, organică a propriilor puteri, a propriilor facultăţi ale sale"* (Opera publicistică).

Propun, pentru a se facilita interpretarea textelor Plăcuţelor de la Sinaia, să se aplice *regula simplităţii*, căci strămoşii foloseau un limbaj mai puţin complicat, forma actuală a cuvintelor fiind dată de multe ori prin sudarea elementelor de bază, mai ales în textele scrise, pentru a se face economie de spaţiu grafic. Deci, forma sonoră trebuie legată de cea grafică, interpretând textele ca nişte fonograme, cuvintele având diferite conotaţii, în funcţie de contextul în care apar, legate fiind de ideograme. După cum am observat din cele expuse de **Constantin Olariu Armindeni** (pe internet), avem şanse să le descifrăm, pornind de la un vocabular minimal. Descompuse în silabe purtătoare de sens, cuvintele pot transmite

mesaje pertinente, privind faptele din vremea strămoşilor noştri. Noi trebuie să alcătuim un vocabular de bază, care să ne servească la descifrarea textelor Tăbliţelor de la Sinaia.

Analiza lor trebuie să se facă în **baza Ze/zece. Sistemul de numărare în baza *zece* are ca element esenţial lexemul „ze", de origine dacică, semnificând *pământ, ţară, teritoriu, grupare, populaţie, zeitate* şi prin extindere *limbă, vorbire/idom.* Astfel, numele Zamolxe(is) înscris pe tăbliţe, poate fi interpretat, după mine, ca „Acesta este Za (legătura cu Sfântul) din ţara celor blânzi". Pe tăbliţe apare „ioi", cu sensul de „Mântuitorul", deci nu este o interjecţie ardelenească, de origine maghiară, cum se crede şi se afirmă prea des, ci o invocare a Divinităţii, cum se obişnuieşte şi azi. Lexemul „no", cu sensul de *iată, vezi, priveşte!* s-a păstrat în Ardeal, căci acolo localităţile sunt mai izolate, nu se înşiruie unele după altele, pe firul apelor, ca în Muntenia, dar are şi sensul de *Nu*, care s-a păstrat în franceză în negaţia *Non*, căci în română *o* a devenit *u*, din cauza economiei de vorbire sau pentru diminuarea efortului fonator. „U" are valoare de adverb, însemnând *unde*, devenit „ou" pronunţat „u" cu sensul de *unde*, în franceză.** Se ştie că scribii au introdus litere parazitare, din motive pecuniare, făcând franceza şi engleza limbi etimologice.

Lexemul *„on",* descifrat pe tăbliţe, cu sensul de *bărbat, om, neam, popor, cin, grupare de oameni*, s-a păstrat în final de cuvinte ca *pantalon, pentagon,* indicând uneori forma, iar în franceză este un pronume neutru „on", ce poate înlocui toate formele pronumelui personal, însemnând şi *lumea, cineva, mulţimea, toţi, câţiva, unii, se* etc. şi s-a păstrat în ***„etalon",*** însemnând ***cal.* Lexemul *ze,* observat pe plăcuţe, indicând locul sau o grupare de zece, ca în cuvântul *loaze (grup de oameni neserioşi)*, devenit arhaism, s-a păstrat în sistemul numeric, aparând în numeralele româneşti *zece, unsprezece, doisprezece* etc şi în corespondentele lor în franceză*: onze douze, treize, quatorze, quinze seize,*** numerale provenite din limba galilor. Deci, **galii**, amintiţi pe tăbliţe, erau de origine dacică, ei au plecat de aici spre vest, obligaţi de conducătorii militari, cum reiese dintr-un text de pe o plăcuţă, căci era imposibil să fi fost schimburi comerciale şi interferenţe lingvistice între locuitorii situaţi la o distanţă de circa 3000 de kilometri, în vechime. Dacă descompunem numele conducătorului lor **Vercingetorex**// **Vercingetorix** în silabe, descoperim că el este de fapt regele geţilor. **Ver-cin, ge-to, rex(Ver regele celor din neamul/cinul geţilor)**. Acest antroponim, la origine, până să apară în „**De bello galico**" a lui Cezar, cred că era ortografiat **Ver cin (d)ze to rez(x)=Ver, regele ţinutului neamului/cinului getic.**

Observ că numele de „**gali**", care apare în textele de pe plăcuţe, se păstrează în toponimul **Galaţi**; deci, el nu vine din „latinescul" **galus/cocoş**, deşi acesta a devenit un simbol francez. De ce se numeau **gali**? Radicalul „**gal**" are sensul de „***blond, galeş, blând***". Pe tăbliţe, aceştia sunt descrişi ca fiind blonzi sau roşcaţi, cum apar şi în documentele din Franţa.

Limba vorbită de **DACI Oro manisa/drago manisa, limba geţilor, are acest cuvânt de bază *man*, prezent azi în multe cuvinte, cu sensul de *fiinţă, bărbat, ceva făcut de om* etc., păstrat în română, franceză, engleză, germană şi alte limbi, de la denumirea de popor (*german*, *normand*) la cea care desemnează numele *bărbat* sau *femeie*, în engleză, până la *superman*. Man** s-a păstrat în neologisme ca **manual, manoperă, manevră**, indicând ceva ce implică acţiunea umană. Numele **Mangalia**, cred că a existat şi în vechime. Descompus, acest cuvânt semnifică **Man gal ia**, după părerea mea înseamnă **Ţara bărbaţilor/fiinţelor/(galilor) blonzi/ blonde.** Se ştie că **ia**, este un sufix cu valoarea lexicală de „ţară". Ex **Germania Ger man ia=Ţara fiinţelor// oamenilor/locuitorilor de la ger/frig, Nor man dia/Ţara celor din ţinutul *nordic*/cu nori.**. Am găsit şi termenul de **Normanzeia (Ţara locuitorilor de la nor(d) vorbitori ZE, sau din neamul ze,** fapt ce vine în sprijinul teoriei mele**: studierea limbii Dacilor în baza ze.** Dacă luăm ca bază cuvântul **man**, întâlnit în **dragoman**, cu sensul de **traducător**, extins la **fiinţă/locuitor, bărbat /femeie**, păstrat în limba engleză în forma grafică, ca şi în franceză în „**Normands**" dus acolo tot de „**Dacii călători**" numele de **România**, ar putea fi interpretat, prin descompunerea, **Ra/Ro man ia = Ţara fiinţelor/locuitorilor care se închină lui Ra/Ro . Adorarea soarelui o dovedesc sanctuarele dacice unde sunt semne cu ciclul anotimpurilor. Poate la început a fost Ra man=omul lui Dumnezeu, cum s-a păstrat în cărţile sfinte. RA este clar că avea sensul de soare, căci radicalul s-a păstrat în „Raze".**

NOTĂ:
„O" şi **„a"** se confundă grafic, vocalele fiind apropiate şi sonor, având aceeaşi poziţie de articulare, şi poate primul **a** s-a transformat în **o,** de-a lungul istorie, prin **aliteraţie vocalică, ca în construcţia verbale. *a veni/ o veni, a fost/o fost,* tot pentru a se face mai puţin efort fonator, căci *a* este o vocală deschisă.** Consider că grafia **Român/România cu sunetul specific limbii române â** s-a impus fie prin influenţa limbii slave, fie pe cale oficială, în documente şi prin şcolarizare, spre a se deosebi de cuvântul **roman** şi a susţine teoria colonizării romane, pentru impunerea ideii că limba latină este limba ce a stat la baza formării limbii române.

Bine că **Ro** este un indicativ pentru ţara noastră. Poate la început a fost **Ra**, cu sensul de **soare, dus de Dacii călători pe ape în Asia, Africa, Europa,** ca şi crucea înconjurată de un cerc, care era un simbol dacic al soarelui, cum apare la un grup de **Daci** stabiliţi în Egipt(info net). Putem susţine că etimologia cuvântului **Europa/E u ro pa** ar fi, după părerea mea, prin interpretarea în **L ze,** citind de la dreapta la stânga a formei aglutinate, **Patria unde există români,** ca şi azi.(Se va împlini proorocirea veche: „popoarele vor reveni la matca lor"?)

Pe tăbliţe sunt amintiţi atlanţii. Cuvântul de bază, *lan,* are sensul de ***ogor cultivat cu un anumit soi de cereale. „At"*** este o prepoziţie, însemnând ***la.* Deducem că atlanţii se ocupau cu agricultura, sensul lărgindu-se, termenul fiind folosit pentru a desemna „oameni înalţi".** Argumente de ordin arheologic pentru a demonstra unde a fost **Atlantida** se pot aduce, pe această cale, căci recent, nişte tineri au descoperit în dreptul **Mangaliei**, un oraş sub apă, cu drumuri pavate, construcţii, inscripţii.

Nu grecii au dat numele de **Calatis** acestui oraş, el este foarte vechi, Cuvântul poate fi descompus precum **Ca-la-tis**. Poate particula „**Ca**" avea valoare de comparaţie, sau poate la început a fost **cu**, sugerând asocierea, atribuirea unei calităţi sau instrumentul. **Calatis** aş traduce **cetatea/oraşul/ţinutul oamenilor înalţi)alutus/altus=înalt.** Prin anagramare, ar putea fi **Atlantis**, („**n**" a căzut datorită economie de efort verbal, a aglutinării sau pentru a se evita redundanţa). Cred că **galii** de aici au plecat pe Dunăre, apoi pe uscat, ducând cu ei toponimul spre vestul Europei şi au numit marea/oceanul lângă care s-au aşezat **ei, Atlantic**. **Platon** a situat **Atlantida** „dincolo de coloanele lui Hercule", dar acestea nu puteau fi decât strâmtoarea **Bosfor-Dardanele**, nu **Giblraltar**, sau Insula Santorini, cum se scrie în pliante publicitare. Mai plauzibilă este această argumentaţie, informaţia despre **Atlantida** care s-a scufundat, fiind adusă de corăbierii porniţi de la Marea Neagră, pentru a face comerţ. Deci, **Atlantida**, ţara cu o civilizaţie avansată, a fost pe **ţărmul Mării Negre**, după părerea mea. S-a făcut şi un film „**Omul din Atlantis**" De ce erau la noi toponime ca **Thetis**, **Dionisopolis**, **Tomis**, **Calatis**? Afixul **is** nu poate fi considerat ca având valoare adjectivală, fiind sufix ce exprimă o caracteristică, cum suntem tentaţi a crede. Caracterul de limbă **aglutinată** al limbii dacilor în ceea ce priveşte formarea unor cuvinte, ne face să gândim la forma cum s-a păstrat el în Anglia insulară în construcţia **It is.=Acesta este** deci **is** are valoare verbală **CA LA TIS =Ţinutul unde există cei înalţi(bine dezvoltaţi),** adjectiv cu două variante contemporane**: laţi, înalţi. Deşi am ajuns de mult la această concluzie, mă tem să o fac publică, să nu vină alţii să ia comori de valoare mondială de acolo, de la Mangalia.**

Verbul „**a merge**", redat prin **i**, pe tăbliţe, s-a păstrat în română cu acea formă simplă **i**, dar cu sensul de **a fi** şi în franceză, la viitor şi condiţional prezent: **j'irai, j'irais , forme ale verbului „Aller" =a merge.**

Aşadar**, Dacii**, prin migraţiune spre sud, vest sau est, au dus cu ei cultura lor, mai ales ceremonialul religios, credinţa, ştiinţele, tehnologia avansată, prelucrarea fierului, etica lor cu mari implicaţii socio-istorice.

SITOGRAFIE:
1. Tabliţele de la Sinaia-Wikipedia-Google
2. Adrian Bucurescu- „Tăbliţele de la Sinaia" „Dacia Secretă" *www.scribd.com › Research › History*
3. www.Armindia.com
4. Dacia Revival *www.**dacia**.org/**dacia**-rev*
5. Napoleon Săvescu-„Noi nu suntem urmaşii Romei" *www.scribd.com/.../Noi-Nu-Suntem-Urmasii-Romei-**Napoleon-Savescu***
6. Congresele de dacologie(I-XII)-dacia.org
7. Constantin Olariu Armindeni-„Dicţionar de cuvinte dacice" *www.scribd.com › Research › History*
8. Dan Romalo www.scribd.com/.../**Dan-Romalo-Cronica**-Geta-**Apocrifa-Pe-Placi-de-Plumb**
9. Mircea Dogaru-„O istorie care doare" *www.**dacia**.org/**dacia**revival/.../242-o-istorie-care-doare-si-**mircea-dogaru***
10. Revista „Dacia magazin" ***dacia**.org/**dacia**mag.php*
11. M. Eminescu-Opera publicistică (vol. IVX)

Mihai Viteazul – cantacuzin pe linie paternă

III

Marin A. Cristian

Motto: „Mihai e în primul rând fiul faptelor sale."
C.C. Giurescu

Din păcate, există informaţii vagi cu pivire la copilăria şi tinereţea lui Mihai Viteazul. Cronicarul Szamosközy, folosind amănuntele obţinute de la Petru Grigorovici Armeanul, notează că viitorul mare voievod „…a crescut foarte sărac, fosta negustor dincolo de Dunăre, în Moldova şi Ţara Românească"[i]. Încă din tinereţe s-a ocupat cu „gelepia, una din căile cele mai rapide de îmbogăţire". Cu această îndeletinicire s-a ocupat şi Iane Cantacuzino „alături de care Mihai a activat vreme îndelungată"[i]. După ce Iane Cantacuzino a preluat dregătoria în prima domnie a lui Petru Şchiopul, Mihai, care avea în jur de 17 ani, l-a însoţit în Moldova, practicând negustoria[ii]. Un cronicar polonez rămas anonim, care l-a însoţit pe Jan Zamoyski, ne relatează că Mihai „a fost negustor de boi vânzând cirezile din Moldova şi Ţara Românească în Orient"[i]. Ambasadorul Spaniei la Viena, Don Guillen de San Clemente, scria în raportul lui din 18 august 1600 despre importanţa trecerii Moldovei sub autoritatea lui Mihai Viteazul. Alipirea Moldovei la celelalte două ţări dacice, Valahia şi Ardeal, a produs o mare uimire în Spania tocmai din cauza faptului că a fost săvârşită „de un om ridicat din pulbere; căci aceasta este <voievodul> român despre care se zice că a fost de la început negustor..."[v]. Într-un document din 11 ianuarie 1622, judeţul Târgului de Floci aminteşte de nişte ţigani dobândiţi de Mihai „când a fost neguţătoriu şi boiariu"[v].

Cu banii câştigaţi din negustorie, viitorul domn al Valahiei a cumpărat moşii care, desigur, i-au crescut veniturile. S-a constat că Mihai a stăpânit 209 moşii[vi] din care 44 le-a dobândit pe vremea când era negustor şi boier. Cercetarea atentă a docuemntelor de arhivă a confirmat faptul că până la căsătoria cu Doamna Stanca, în anul 1583, viitorul domn al Valahiei nu a deţinut nici un sat ca dedină, adică moştenire de la părinţi[vi]. Zestrea Doamnei Stanca era compusă între altele, din 4 moşii: Măgurele judeţul Ilfov, Poiana sau Poienari, judeţul Prahova, Cârstieneşti şi Sălcuţa din judeţul Dolj. Ulterior, Mihai a cumpărat moşii în Oltenia. Este de reţinut că în timpul domniilor lui Mihnea Turcitul şi Ştefan Surdul, s-au vândut în Valahia 40 de moşii din care Mihai a cumpărat 36 cu preţul de 1.515.700 de aspri, o sumă mare pentru acel timp. Cercetările au mai scos la iveală faptul, frapant, că nici un domn al Valahiei până la 1600 nu a cumpărat moşii pe vremea când era boier ca Mihai Viteazul[i]. Se cunoaşte până acum, că Mihai a achiziţionat 64,5% din totalul satelor cumpărate în Valahia până la sfârşitul secolulului al XVI-lea de către toţi domnii la un loc[x]. Sumele mari de bani pentru plata moşiilor proveneau, după cum spunea însuşi voievodul, din câştigul din negustorie, slujba de boier şi din dajdia satelor şi ţiganilor[x]. Dar „oricât de mănoase ar fi fost <boieriile>, ele singure n-ar putea să explice o asemenea uriaşă acumulare de avere... fără precedent mai ales că Mihai n-a fost boier mare decât vreo patru ani <1589-1592>"[xi]. Cu siguranţă că pentru cumpărarea acestor moşii Mihai a avut sprijinul tatălui său, Iane Cantacuzino, care era capuchehaie al Valahiei şi Moldovei la Constantinopol şi care, după cum scria bailul Veneţiei în raportul său din 6 septembrie 1593, „a făcut avere pe seama celor două ţări"[xi].

Intrând în rândul boierimii oltene – cele mai multe moşii au fost cumpărate în zonă compactă, în dreapta Oltului şi între Caracal şi Dunăre – Mihai a început să urce treptele dregătoriilor. Nicolae Iorga a sesizat foarte bine faptul că „prin sine însuşi nu se putea ridica Mihai"[xi]. Iane Cantacuzino l-a ajutat în permanenţă. „Cariera lui Mihai e legată de acest om, când Iane e ban al Craiovei, Mihai e ban de Mehedinţi, deci subalternul lui"[x].

După cum am arătat mai sus, Mihai a fost bănişor de Mehedinţi încă din 1582, când avea vârsta de 24 de ani. Îşi întrerupe această activitate în timpul lui Petru Cercel (1583-1585) pentru ca să o reia în aprilie 1585, când Mihnea revine în scaunul domniei. Mihai va rămâne în această funcţie până la 29 noiembrie 1588. În toată această perioadă, Iane Cantacuzino este mare ban al Craiovei. Pentru că Iane a devenit capuchehaie, în 1587, şi începe să locuiască în capitala marelui Imperiu

Otoman, este posbil ca între anii 1587-1588 Mihai să fi ţinut locul tatălui său, dar nu avem dovezi documentare.

La 12 decembrie 1588, Mihai a fost promovat în dregătoria de mare stolnic pe care o va deţine până în jurul datei de 20 mai 1591, când Mihnea Turcitul va fi mazilit[xv].

Noul domn, Ştefan Surdul (după 22 mai1591-după 15 iulie 1592), îl ridică pe Mihai la 1 iunie 1591 la rangul de mare postelnic, dregătorie în care va rămâne până la 18 decembrie 1591 când devine mare agă[xv]. Deci, în perioada decembrie 1588 - primăvara anului 1592 Mihai a făcut parte din divanele celor doi domni, Mihnea vodă şi Ştefan Surdul.

Începând cu primăvara anului 1592 – deocamdată documentele nu ne-au dezvăluit data exactă – Mihai a fost numit „locţiitor", ispravnic, al dregătoriei de mare ban al Craiovei[xvi]. În această activitate administrativă va rămâne până la izbucnirea conflictului cu domnitorul, în primăvara anului 1593[xi]. După ce va fi judecat şi considerat nevinovat de Divan, Mihai va pleca la Constantinopol, de unde se va întoarce în luna octombrie 1593, în calitate de domn al Valahiei.

Dăm crezare cronicilor care ne dau informaţii despre faptul că în tinereţe Mihai a fost sărac şi s-a ocupat cu negustoria. Este indubitabilă susţinerea că Mihai a urmat cu stricteţe sfaturile lui Iane Cantacuzino în drumul spre îmbogăţire şi spre marile dregătorii. Între Iane Cantacuzino şi Mihai este o asemănare frapantă în sensul că acesta din urmă a practicat aceeaşi îndeletnicire pe care tatăl său o avusese în tinereţe. Mihai nu a fost crescut la „Curtea domnească" cu rigori şi cutume de neclintit. Sufletul lui nu a fost cizelat şi educat în spiritul urii şi egosimului dinastic. El a trăit printre oameni simpli, din popor, printre negustori şi boieri. Mihai era „creştin cu milă pentru săraci şi cu frică de Dumnezeu", avea o „inimă deschisă şi lipsită de răutate"[x].

Acest comportament sensibil, plin de omenie al lui Mihai, se poate observa cu acurateţe din relatările contemporanilor care l-au cunoscut. Ne vom rezuma să dăm un singur exemplu. Polcovnicul Walentyn Walawski, comandantul cazacilor în Polonia, scria la 24 decembrie 1599 de la Turda lui Andrei Taranowski, unul dintre apropiaţii domnului: „…când mergem la dânsul ne primeşte pe noi polcovnici şi rotmiştri, cu mare cinste; la masă şedem cu el şi nu ne priveşte ca un domn, ci se poartă cu noi ca un tovarăş de luptă. Aproape nu trece o zi să nu ne dea nouă câte ceva din al său, ca haine, blănuri scumpe, cât şi galbeni din care are mereu buzunarele pline. Nu se zgârceşte cu banii şi la masă închină el pentru sănătatea slugilor sărace şi le dă chiar cu mâna sa mâncăruri, îndestulându-le bine cu galbeni"[xx].

Rămânem în compania polcovnicului voievodului Mihai Viteazul care relatează o întâmplare, de neimaginat, după bătălia de la Şelimbăr. Walawski aminteşte că Andrei Bathory, cardinalul ardelean, a reţinut în două rânduri banii trimişi de Rudolf al II-lea şi Papa Clement al VIII-lea lui Mihai pentru plata soldaţilor, fapt care a provocat o „mare zarvă" în cadrul oştirii. Ca şi cum nu ar fi fost de ajuns, Andrei Bathory „trimisese un om <Toma Csomortány> la Mihai voievod ca să-i lase lui Ţara Românească, să-i facă jurământ de supuşenie şi să înceteze lupta contra turcilor"[xx]. Informaţia polcovnicului Walawski este confirmată de Germanico Malaspina, episcop de San Severo, care a asistat la bătălia de la Şelimbăr şi care scria, într-un raport al său din 14 noiembrie 1599, că Andrei Bathory, după ce a fost ales principe i-a trimis vorbă lui Mihai „…să părăsească ţara, pentru că nu-l suferă turcii şi el, cardinalul, era hotărât să se alieze cu turcii"[xxi].

După cum este ştiut, Andrei Bathory a pierdut bătălia de la Şelimbăr[xx]. A fugit spre Moldova, dar a fost prins de secui şi decapitat. După această faptă cel care i-a tăiat capul i l-a adus lui Mihai Vodă. Polcovnicul de cazaci continuă relatarea: „Mihai a luat acest cap, a început să-l sărute plângând, iar cel care l-a adus a fost pedepsit cu moartea în faţa întregii sale oştiri. Apoi a trimis după trupul cardinalului. La sosire, Mihai i-a ieşit înainte cu mare alai, cu întreaga sa oaste din Alba Iulia. Pe urmă, a cincea zi, a însoţit trupul cu cinste mare până la mormântul din biserica mare de la Alba Iulia. El însuşi ducea lumânarea după mort şi l-a îngropat acolo"[xx]. Este greu de precizat dacă un fecior de domn crescut şi educat la „Curte" ar fi procedat întocmai[xx]. Să fie vorba de sensibilitate, diplomaţie sau şi una şi alta.

Practicând negustoria şi devenind un om influent, Mihai cunoştea bine zona balcanică, ştia lumea din Orientul Apropiat, avea legături strânse cu nobilimea, „arhonţii" din Fanar şi Galata si cu conducătorii ortodocşi ai Patriarhiei de la Constantinopol. Era foarte ataşat de familia Cantacuzino. Trebuie reţinut faptul că Mihai Cantacuzino-Şaitanoglu, fratele mai mare al lui Iane, a fost căsătorit cu Maria, sora lui Petru Şchiopul, domnul Moldovei. Andronic, cel mai mare fiu al lui Şaitanoglu, a fost căsătorit cu Irina Rally din Adrianopol[xxv] – sora mitropolitului de Târnovo Dionisie Rally Paleologu – şi au avut mulţi copii. Două din fetele lui Andronic au fost căsătorite cu doi domni: Aron-vodă în Moldova (septembrie 1591-24 aprilie 1595) şi Ştefan Surdul în Valahia (mai 1591-iulie 1592)[xxv]. În aprilie 1595 Aron Tiranul a fost înlocuit de Sigismund Bathory, la îndemnul cancelarului ardelean Ştefan Josika, cu hatmanul acestuia, Ştefan Răzvan[xx]. La 27 iulie 1595, Mihai Viteazul îi spunea, în taină, solului polonez Pan Lubienecki – nepotul lui Andrei Taranowski, confidentul domnului – că „Dacă ar fi rămas în domnia Moldovei, fratele meu <Aron vodă>, cu care făcusem jurământ că unul pentru altul să ne punem capul, aş mai

avea nădejde…”[xx].

Din Divanul Moldovei au făcut parte ocupând dregătoria de mare vistier atât Iane până în decembrie 1592, când a murit, cât şi Andronic Cantacuzino[xx]. În Divanul tronat de Ştefan Surdul în Valahia au fost prezenţi, printre alţii Iane Cantacuzino mare ban al Craiovei[xxx], Andronic mare vistier şi Mihai în calitate de mare postelnic până la 8 decembrie 1591. După preluarea funcţiilor de mare agă şi de „locţiitor” al marelui ban de Craiova Mihai nu mai participă la adunările Divanului[xxx].

Între Iane Cantacuzino şi nepotul său de frate, Andronic Cantacuzino, există, de asemenea, o similitudine impresionantă privind ocuparea dregătoriilor în stat. Andronic a devenit mare vistier în Divanul Valahiei, după cum s-a spus, iar după moartea lui Iane –1592 – Alexandru cel Rău l-a numit în februarie 1593 mare ban al Craiovei şi capuchehaie la Poartă pentru afacerile Ţării Româneşti. În acelaşi timp, va reprezenta, la Constantinopol, şi interesele Moldovei. În această perioadă acumulează o mare avere şi un capital politic consistent. Influenţa lui Andronic la Poartă a devenit foarte importantă, egalând-o pe cea a unchiului său. În scrisoarea de răspuns către Petru Şchiopul, scrisă la 14 noiembrie 1593, Andronic Cantacuzino foloseşte expresii de om puternic, sigur pe el: „am păstrat Ţara Românească pentru Domnia Ta…”, „l-am preferat” şi „l-am făcut domn pe Mihai”, sau „dacă Domnia Ta doreşti atunci cu siguranţă Bogdania va fi a Domniei Tale”[xxx]. Această atitudine a lui Andronic Cantacuzino confirmă, fără echivoc, puterea financiară şi politică pe care o deţinea.

După obţinerea domniei – la începutul lunii septembrie 1593 – Mihai l-a menţinut pe vărul său Andronic Cantacuzino în funcţia de mare ban al Craiovei, iar la 23 noiembrie îi încredinţează dregătoria de mare vistier. Andronic va rămâne în permanenţă în apropierea marelui voievod şi domn. Într-un raport din aprilie 1600, agentul austriac, raguzanul Paolo Grigorio Raguzanul scria împăratului Rudolf al II-lea despre situaţia din Ardeal că: *„ruda lui Mihai Vodă, grecul Andronic înclină spre pacea cu turcii”*[xx]. Totodată emisarul imperial îl considera pe Andronic unul dintre cei mai apropiaţi oameni ai lui Mihai Vodă şi îl numea „Parente dele Voievoda”[xxx]. După intrarea lui Mihai Viteazul cu oştile în Moldova la sfârşitul lunii mai 1600, Andronic, fiind unul dintre oamenii de încredere ai voievodului a fost numit, împreună cu alţi boieri, „locţiitor în scaun”[xxx].

Din Divanul Ţării Româneşti fac parte în anumite perioade, ca dregători, Dumitru mare spătar, la 23 octombrie 1593 şi Ioan tot mare spătar în iunie-iulie 1600[xxxv]. Este de precizat faptul că aceşti doi mari dregători erau fraţii lui Andronic Cantacuzino, deci fiii lui Mihai Cantacuzino-Şaitanoglu[xxx].

Se poate sesiza cu multă uşurinţă indignarea domnitorului Mihai Viteazul cu privire la faptul că boierii săi au semnat la Alba-Iulia tratatul din 20 mai 1595 cu Sigismund Bathory. În discuţia cu solul polonez Lubienecki din 27 iulie 1595 Mihai precizează că boierii trimişi în Ardeal „…nu au tratat potrivit cu instrucţiunile ce li se încredinţaseră ci au fost după voia lor, dobândind unele drepturi şi privilegii”[x]. Să amintim că unul din punctele „grele” ale tratatului, prin care Mihai Voievod devenea vasalul lui Sigismund Bathory, era cel de la numărul 20 care prevedea: „…să nu poată fi între cei doisprezece boieri juraţi <din Divanul ţării> cineva de neam grec şi nici să poată căpăta vreun rang sau vreo slujbă legată de cârmuirea acelei ţări; şi totuşi este slobod să facă comerţ”[xl]. Această prevedere îl lovea în primul rând pe domn – cu siguranţă acesta a fost scopul introducerii articolului respectiv – care avea în Divanul său, de început, şapte boieri greci din totalul de doisprezece, unii dintre ei fiindu-i rude, iar alţii l-au ajutat cu bani să preia domnia[xl]. Se văd limpede interesele boierimii româneşti, care dorea să pună mâna pe dregătoriile ţării, mai ales pe cele deţinute de boierii greci.

Datorită luptelor interne susţinute cu îndârjire de boierii care îşi doreau dregătorii în stat, a schimbărilor dese ale domnitorilor, precum şi a creşterii birului impus de turci, Principatele Române dunărene, bogate şi prospere odinioară, au ajuns într-o stare gravă de sărăcie. Făcând o analiză asupra sărăciei şi deznădejdii care erau prezente în Moldova şi Ţara Românească, călugărul Luca Testenova, care cunoştea bine situaţia din Imperiul Otoman din anii 1592-1593, scria într-un memoriu către papă, că: „…sultanul dă cârmuirea asupra lor aceluia ce cheltuieşte mai mulţi bani, cu toate că i s-au supus de bună voie şi cu învoială ca sultanul să le întărească de domn pe un coborâtor al voievozilor ce au fost înainte totuşi astăzi, numai din lăcomie, s-a stricat această rânduială, aşa încât oricine are vreun prieten, bani şi sprijin se face că este din această seminţie şi cine are putere şi bani acela izbuteşte să fie domn în oricare din aceste două ţări”[xli].

După cum se vede principiul dinastic nu mai conta. Sacralitatea a dispărut în secolul al XVI-lea. În această situaţie Mihai a trebuit să-şi făurească o descendenţă domnească în vederea obţinerii tronului Valahiei. Întrebarea care se pune este următoarea: putea Mihai să jertfească adevărul unei formule indispensabile pentru a legitima stăpânirea Ţării Româneşti? Ca să răspundem la această întrebare vom aduce în discuţie câteva luări de atitudine ale marelui voievod consemnate de unii dintre contemporanii săi care l-au cunoscut.

<u>*NOTE*</u>

[i] I. Craciun, *Cronicarul Szamoscözy*, p. 20. Vezi si P.P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 147.

[i] George D. Florescu, Dan Pleşia, *op. cit.*, *loc. cit.*, p. 135.
[ii] *Idem*, p. 147. Ca negustor Mihai a străbătut multe localităţi din Moldova şi Basarabia. De acest lucu ne convinge chiar domnul voievod Mihai care notează la 15 septembrie 1596 într-o scrisoare către Sigismund Bathory „…că hanul tătarilor, cu toată oastea lui a pornit-o înainte şi acuma ar putea fi la Tudoreşti, locul îl ştiu eu bine şi am fost acolo; e aproape aşa că în 3 zile poate să fie în ţara aceasta <Moldova> (*M.V.C.E.*, vol. I, p. 145).
[i] A.T. Dsialynski, *Collectanea vitam resque gestas I Zamoiscii illustrantia*, Posnan, 1861, p. 280. Cf. P.P Panaitescu, *op. cit.*, p. 23.
[v] *Ibidem*.
[v] *D.I.R.*, XVII, B, vol. IV, p. 78.
[vi] Din cel 209 moşii, 202 au fost moşteniri şi achiziţii, 4 confiscări şi 3 de origine necunoscută.
[vi] I. Donat, *op. cit.*, p. 194.
[i] *Ibidem*.
[x] *Ibidem*, p. 202.
[x] *Ibidem*, p. 195.
[xi] *Ibidem*, p. 199.
[xi] Hurmuzaki, III, 1, p. 457.
[xi] N. Iorga, *Istoria…*, p. 34.
[x] P.P. Panaitescu, *op. cit*, p. 19.
[xv] Treptele boieriei erau, după N. Iorga: mare stolnic, mare agă, mare postelnic, mare ban. Mihai Viteazul enumeră dregătoriile deţinute astfel: mare stolnic, mare postelnic, mare agă şi mare ban. N. Iorga, *Istoria…*, p. 37; *D.I.R.*, XVI, vol. VI, p. 102.
[xv] George D. Florescu, Dan Pleşia, *op. cit.*, *loc. cit*, p. 158.
[xvi] Mare ban al Craiovei era guvernatorul celor 5 judeţe ale Olteniei. Avea divan "osebit" de cel al ţării, judeca, strângea dările în schimbul unei "pensiuni" ce plătea pe an voievodului, avea oastea sa şi atribuţii pentru paza graniţelor şi ordinii (Ion Sîrbu, *op. cit.*, p. 23).
[xi] După primele luni de domnie ale lui Alexandru cel Rău, modul "ticăloşit" al acestuia de a conduce Ţara Românească prin impunerea unor "năspaste" insuportabile, Mihai îşi doreşte cu orice preţ domnia. Era susţinut de un grup de boieri din Oltenia cum sunt: fraţii Buzeşti, Udrea, Radu Calomfirescu, Banul Manta, Mihalcea şi alţii. Este cunoscut că voinţa boierimii însemna voinţa ţării.
[x] Mihai este descris de contemporanii săi astfel: „frumos la trup, de statură înaltă, negricios la faţă, plăcut la vorbă care-i curgea ca izvorul…" (*Ibidem*, p. 24); „Voievodul este de statură înaltă cu părul şi barba neagră, faţa şi ea negricioasă şi severă, stângaci, *reputat viteaz*". La rândul său Mihail Szekely scria în 1600 referitor la Mihai "Căci despre el nu se poate spune nimic altceva decât că este hărăzit succesului în război, *este iute, hotărât, viteaz* şi preocupat de planuri războinice (*M.V.C.E., vol. I* p. 189, 198) s.n. Baltasar Walther scrie despre Mihai că era „vrednic de lauda cea mai mare prin virtuţile cele mai alese, prin marea sa evlavie către Dumnezeu, prin iubire de ţară, prin bunavoinţă faţă de cei deopotrivă cu el, prin omenie faţă de cei mai mici ca el, în sfârşit faţă de toţi prin dreptate, adevăr, statornicie, mărinimie, şi deprinderea altor multe <virtuţi> de acest fel". (D. Simonescu, *op. cit.*, *loc. cit.*, p. 61.
[xx] *M.V.C.E.*, vol. I, p. 331.
[xx] „În oastea noastră a fost mare zarvă din pricină că Mihai voievod nu avea bani cu ce să ne plătească", nota Walentyn Walawski. *Ibidem*.
[xxi] *Ibidem*, p. 278.
[xx] Mihai a riscat foarte mult. În timpul bătăliei de la Şelimbăr a asistat şi familia sa. „Oastea a fost rânduită de Mihai însuşi după care s-a aşezat cu copiii şi cu soţia în spatele acelor oşti…" (*Ibidem*, p. 330).
[xx] *Ibidem*, p. 331.
[xx] Pentru a contura mai bine personalitatea lui Mihai aducem în atenţie modul cum îşi prezenta cererile privitoare la Transilvania, comisarilor imperiali, David Ugnad şi Mihail Szekely. Aceştia din urmă scriau, din Alba Iulia, în raportul din 31 martie 1600, împăratului Rudolf al II-lea: "Majestatea voastră să nu-şi închipuie că <este posibil> să se poarte cu acest barbat o discuţie în regulă şi negocieri, ci el se întinde cu vorba atât de mult, încât nu este cu putinţă ca tălmaciul său să cuprindă totul şi să poată păstra în minte totul, pentru a ne face relatarea; faţă de această situaţie, simţim lipsa unui tălmaci propriu, al nostru, fidel, care cunoaşte limba română şi ne aflăm în situaţia ca atunci când, nu demult, am expus propunerile noastre, anume că Stoica şi Petru Armeanul nu traduce totul, ci numai ce este plăcut voievodului; Petru Armeanul îl verifică pe Stoica, însă Marini l-a găsit şi pe Armeanul ca <traducând> greşit; voievodul, Stoica şi Armeanul îşi fac cu ochiul, îşi fac semne unul altuia în timpul tălmăcirii şi şusotesc între ei, pentru ca voievodul să nu accepte prea mult, faţă de noi, în favoarea Majestăţii Voastre şi să nu facă vreo greşeală, ci, prin sugestia lor calomniază şi defăimează ceea ce noi propunem sincer; acest fapt ne aduce nouă o mare piedică, iar voievodului un foarte mare ajutor, acesta putând lăsa neclare şi nesigure toate explicaţiile sale şi putându-le răsuci cum vrea el, fiind şi fără aceasta, de la natură, înclinat şi făcut pentru asemenea lucruri. El nu ne lasă să ajungem a păşi de la un punct la altul şi a-l discuta până la capăt, el amestecă o chestiune cu alta, vorbeşte despre un lucru când afirmativ când negativ... el <Mihai> se mai şi enervează puţin, ajunge de nu mai ştie nici el, nici noi ce să mai credem..." (*Ibidem*, p. 457, 458).
[xxv] Căsătoria a avut loc în iunie 1576, Ion Mihai Cantacuzino, *op. cit.*
[xxv] N. Iorga, *Istoria…*, p. 67. Aron vodă a avut domnia întreruptă de Petru Cazacu în perioada august-octombrie 1592, *Istoria României în date*, p. 458.
[xx] *M.V.C.E.*, vol. I, p. 106.
[xx] *Ibidem*, p. 107.
[xx] Andronic a ctitorit "Mănăstirea Banului" din Buzău. Printre altele Andronic a dăruit mânăstirii sale Ocinele Rotunde şi Metelu, un loc de casă în Bucureşti "dat de Iane banul" şi unele mari pe apa Buzăului dăruite de Mihai vodă. Cf. George D. Florescu, Dan Pleşia, *op. cit.*, *loc. cit.*, p. 152, 153.
[xxx] Iane Cantacuzino, spre deosebire de alţi mari bani ai Craiovei, apare foarte des în Divanul lui Ştefan Surdul.
[xxx] Mihai era văr bun cu Andronic Cantacuzino. După căsătoria acestuia din urmă cu Irina Rally devine rudă prin mezalianţă cu Dionisie Rally, mitropolit de Târnovo, unul dintre sfătuitorii săi. (Cf. P.P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 53, 54.
[xxx] *M.V.C.E.*, vol. I, p. 66, 67
[xx] Andrei Veress, *Documente privitoare la istoria Ardealului şi Moldovei şi Ţării Româneşti*, vol. VI, Acte şi scrisori, Bucureşti, Cartea Românească, 1932, p. 93, 95, s.n.
[xxx] *Ibidem*.
[xxx] George D. Florescu, Dan Pleşia, *op. cit.*, *loc. cit*, p. 54.
[xxxv] *Ibidem*. Dumitru (Dimitrios) a fost tatăl lui Mihai Cantacuzino mare vistier al Ţării Româneşti 1621-1628. Ioan nu a avut urmaşi (Ion Mihai Cantacuzino, *op. cit.*)
[xxx] *Ibidem*.
[x] *M.V.C.E.*, vol. I, p. 106.
[xl] *Ibidem*, p. 96. La punctul 5 al tratatului se menţiona că cei doisprezece boieri vor fi "aşezaţi numai după hotărârea şi voinţa şi cu ştirea Luminăţiei Sale <a lui Sigismund Bathory> şi a următorilor săi, tot aşa vor trebui să fie îndepărtaţi din slujba şi din rangul lor" (*Ibidem*, p. 94, 95).
[xl] Şapte din cei doisprezece boieri din primul Divan al lui Mihai erau greci.
[xli] George Lăzărescu, Nicolae Stoicescu, *op. cit.*, p. 111.

FENOMENUL VIZIGOT ÎN IMPERIUL ROMAN DE APUS

– rezumat –

Profesor de istorie Margareta Cristian, Madrid

` Dorind să cerceteze tradiţia spaniolă despre cucerirea Daciei şi împăratul Traian, ataşatul cultural al României la Madrid, în persoana lui Alexandru Busuioceanu în 1946, începe un studiu lung şi aprofundat în textele medievale, dar, spre surprinderea lui şi a altora, nu a întâlnit documente privind acest aspect istoric. Iată ce declara: „Oricât de curios ar părea, cronicile spaniole n-au păstrat nicio tradiție în legătură cu această faptă a împăratului, la care au contribuit legiuni hispanice şi soldaţi spanioli. Traian însuşi nu ocupă un loc excepţional în relatările vechilor cronicari. Originea lui hispanică este recunoscută, fireşte, de toţi, dar marile lui fapte sunt amintite extrem de sumar în pasaje care compilează autori latini şi care nu relatează nici elemente noi, nici elemente locale despre împarat." (1) Aşadar, oricine ar vrea să descopere în textele medievale din Spania tradiţia spaniolă privind cucerirea Daciei şi faptele împăratului Traian nu va reusi pentru că nu există.

Autorii primului secol înainte de Hristos şi ai celui dintâi, al doilea, al treilea şi al patrulea al Erei Creştine ca: Virgiliu (70 -19 î. Hr.), Lucan (36 - 65), Seneca (4î. Hr. - 65 d.Hr.), Marţial (40 - 104 d. Hr.), Orosius (n. cca.390), Horaţiu (68 - 8î. Hr.), Lactaniu (260 - 330 d. Hr.), Casiodor (490 - 585 d. Hr.), Pomponius Mela, Annaeus Florus, Pliniu cel Bătrân, Sidonius Apollinares şi alţii vorbesc despre geţi, goţi, daci şi faptele lor fără să-i separe. Mai târziu, în secolul VI - VII, Sfântul Isidor de Sevilla (560 - 636) aprofundează tema vizigoţilor în „Historia de los Godos" şi „Etimologii". Un vers echivoc al lui Luncan, scrie Al. Busuioceanu, interpretat ca un vaticinio de Sfantul Isidor, a dus la această legendă după care dacii, identificaţi cu Goţii, au năvălit în Spania şi au început istoria nouă a poporului hispanic.

Numele dacice ale lui Zalmoxis, Burebista, Deceneu, Decebal ş.a. se întâlnesc astfel la următorii scriitori spanioli: Sfântul Isidor, Arhiepiscopul Rodrigo Jimenez de Rada (1170? -1247), Alfonso el Savio (1221 - 1284), Episcopul Gonzalo de Hinoso, Episcopul Alonso de Cartagina - pentru a-i cita doar pe CEI mai mari - luând loc în genealogia însăşi a poporului hispanic.

Sf.Isidor și Alfonso X, El Savio.

Faţada Muzeului Biblioteca Nacional - Madrid

Nicio mirare deci dacă în aşa numita „A IV-a Cronica General de Spania" sub pana Episcopului Gonzalo de Hinoso din secolul al XIV-lea, sau al vreunui compilator ulterior, Seneca (4 - 65 d. hr.) însuşi ajunge un „filozof muy maravilloso de los dacios" - „filozof minunat al dacilor" ; nici daca în „ANACEFALEOSIS" a Episcopului Alonso de Cartagena în vremea lui Enrique al IV -lea ni se explică că regii Spaniei coboară din principi daci, luându-şi numai numele de la locul unde trăiesc, pentru că era mai ilustru decât al strămoşilor.

Ca un omagiu adus valorii de neegalat a acestor mari oameni de cultură, Sfântul Isidor de Sevilla şi Alfonso al X-lea, El Savio poporul spaniol îi pune pe frontispiciul culturii lor, statuile acestora fiind puse în prim planul Muzeului Biblioteca Nacional Madrid.

Sfântul Isidor **face** apel la versurile lui Vergiliu, Horaţiu şi Lucan. El aduce elogiu Spaniei, descriind fericirea ţării „în care înflorea belşugul glorioasei fecundităţi a poporului getic." El explică virtuţile geţilor, se repetă de la un autor la altul şi serveşte drept doctrină celei dintâi nobilimi spaniole: „MORTEM COMTEMNUT LAUDATO VULNERE GETAE "= geţii dispreţuiesc moartea caută cu bucurie rănile. Nobilii nu plâng.Vitejia războinicilor Goţi neînfricaţi, care cunoşteau că sufletul este veşnic viu şi că trupul putrezeşte a determinat formarea unei caste în Spania. Sfântul

Isidor a fost martorul întreprinderilor celui mai important rege got, care a întărit puterea centrală printr-o muncă legislativă în cadrul monarhiei şi a Bisericii. Acest rege, împreună cu fiul său, a organizat curtea regală, a bătut monedă şi a unit poporul spaniol sub o singură religie. Sfântul Isidor de Sevilla este succesor al fratelui său Sfântul Leandru, de asemenea, episcop de Sevilla. Pe scaunul episcopal a rămas patru decenii (596–636 d.Ch.). Familia lor s-a distins prin rolul pe care l-a avut în convertirea regilor spanioli arrieni la Ortodoxie, mama fiind din Dacia.

Într-o epocă de dezintegrare a culturii clasice, de violenţă şi ignoranţă în clasele dominante, Isidor impulsionează proiecte pentru asimilarea vizigoţilor în Spania cu obiectivul de a da o bunăstare politică şi spirituală regatului. El spune că: ,,goţii în cântecele lor pomeneau cu veneraţie de un strămoş, pe înţeleptul Dicineus, preot şi rege al lui Buruista, regele." (3)

Iordanes, el însuşi got, se născuse pe malurile Dunării, la Durostorum şi a putut să culeagă tradiţii directe din zona mănăstirii Dervent de astăzi. Aceste tradiţii dovedeau veneraţie pentru Zalmoxis şi pentru Diurpaneus. Deşi au fost contemporani, Sfântul Isidor şi Iordanes se pare că nu s-au cunoscut, noi neavând până astăzi documente care să dovedească contrariul. Când opera lui Iordanes s-a făcut cunoscută în Spania, - secolul XIII - dacii, geţii, sau goţii de vest, adică vizigoţii, făceau parte din genealogia poporului spaniol. Ei au fost definitiv cunoscuţi nu numai prin ,,Historia de los godos" a Sfântului Isidor, prin ,,Historia Gothica" a venerabilului Episcop Don Rodrigo Jimenez de Rada (1170? - 1247) Arhiepiscop de Toledo în 1208, ci şi prin ,,Cronica General" a regelui Alfonso al X-lea, Înţeleptul.

Regele înţelept (Alfonso X, „El Savio"), spune Alexandru Busuioceanu, a transformat curtea regală în Academie, îl admira pe Dicineo, sfetnicul lui Boruista şi, explicându-i meritele, căuta să-l imite. Iar Deceneu „a schimbat obiceiurile nu îndeajuns de bune pe care le aveau goţii, şi acest Dicineo i-a învăţat pe Goţi aproape toată filozofia şi fizica şi teoria şi practica şi logica şi rânduiala celor douăsprezece semne şi cursul planetelor şi creşterea şi descreşterea lunii şi mersul Soareluí şi astrologia şi astronomia şi ştiinţele naturale…Și după aceea Dicineo *i-a ales pe CEI mai nobili, făcând din ei preoţi şi episcopi şi i-a pus pe unii dintre ei să înveţe teologie şi i-a numit pileatos, după numele de pileus cum se zice în latineşte la pălăria de cavaler;* iar după spusele învaţătorilor, numele li s-a tras de la mitrele cu care îşi acopereau capul, întocmai ca şi cavalerii cu pălăriile lor." (4) Bunul rege Alfonso El Savio rămâne un punct de referinţa în cultura spaniolă.

Mai înainte de epoca alfonsiană, a trăit prin secolul XI (1043-1099 d. Cr.) un alt dac în Spania. Era vremea regelui Sancho II de Castilla. Acest dac şi-a ajutat regele în războaiele fraticide ca să-i deposedeze pe fraţii săi: Alfonso VI şi Garsia de regatele Leon şi Galicia. După moartea lui Sancho II, omul nostru a fost exilat de două ori, dar prin lupte a învins a doua oară pe contele de Barcelona şi prin generozitatea învingătorului, care la cererea conteluí l-a cruţat, a primit protectoratul acelui pământ. Ulterior, a devenit şi rege de Valencia şi tot litoralul estic. A fost căsătorit cu donia Ximena, de origine tot dacă, cum reiese de pe piatra funerară, care se află în mijlocul catedralei din Burgos. În ultimii săi ani de viaţa, soţul doniei Ximena a fost şi Episcop de Valencia, iar după moartea acestuia, donia Ximena a rezistat inamicului timp de trei ani. In 1102, părăseşte castelul ducând cu ea rămăşiţele soţului ei la Burgos. Acolo, în catedrala Sfânta Maria, sub aceeaşi placă de mormânt se odihnesc împreună pentru totdeauna. Iată ce stă scris cu litere de aur, încrustate în marmură roşie:

RODERIGUS DIDACI CAMPEADOR
MXCIX ANNO VALENTIAE
A TODOS ALCANZA ONDRA
POR QUE EN BUEN ORA NACIO

E XIMENA UXOR EIUS
DIDACI COMOTIS OVETENSIS FILIA
REGALI GENERE NATA

INSCRIPŢIA DE PE MORMÂNTUL CIDULUI

Acesta este viteazul despre care am scris până aici. Arabii din Spania îi spuneau „EL CID" sau „MI SEÑOR", dar rezultă că legendarul CID era de origine DAC!

Note:

1. Al. Busuioceanu, „Zamolxe sau mitul DACIC în istoria şi legendele spaniolilor", Ed. Meridiane, Bucureşti, 1985, p. 25 2. Idem, pp. 25 - 26
3. Idem, pp. 210 - 212
4. Idem, p. 205

O cetate dacică din Slovacia

J. NICULESCU,
Bucureşti

An de an, CONGRESELE de DACOLOGIE cuceresc noi culmi de cunoaştere a marilor adevăruri despre fiinţarea noastră pe aceste meleaguri, cu milenii înaintea erei culturale.

În sprijinul acestui motiv, doresc să relev actualului CONGRES existenţa unei CETĂŢI AVANPOST APUSEANĂ a IMPERIULUI lui BUREBISTA şi, cu atât mai mult, beneficiind şi de câteva superbe fotografii.

Este vorba de **CETATEA DEVIN**, foarte strategic amplasată la vărsarea MORAVEI în DUNĂRE, între actualele BRATISLAVA şi WIENA .

Nu întâmplător a luat naştere la poalele ei localitatea slovacă DEVINSKA NOVA VES (Comuna DEVINSKA NOUĂ), unde s-a născut regretatul meu prieten şi coleg feroviar MILAN VLASIČ. De la el am avut primele detalii asupra vechimii şi originii CETĂŢII.

Principal[illegible] al [illegible] [illegible] bimilenară, [illegible]gată strategic la vărsarea [illegible] în DUNĂRE, între BRATISLAVA [illegible] WIENA de mai [illegible]. Foto [illegible] – 1960.

În biblioteca mea am un album ediţia 1960 intitulat: „BRATISLAVA MESTO NA DUNAI" (Bratislava oraşul de pe Dunăre) unde un fotoreporter, FRANTISEK PETRLIK, ne arată că, pe fundalul CETĂŢII DEVIN, fosta administraţie cehoslovacă organiza uriaşe spectacole la poalele ei, gen „sunet şi lumină", ce adunau circa 150.000 spectatori.

Încercând să vă ofer aceste imagini, remarc arhitecţii slovaci, în urma operelor sale, nu s-au sfiit a reproduce artistic în actuala civilizaţie MOTIVELE DACICE ale CETĂŢII DEVIN, ca o compensare şi arhitecţii români nu s-au lăsat mai prejos: EDIFICIUL INSPECTORATULUI GENERAL AL JANDARMERIEI din Bucureşti, şoseaua ŞTEFAN CEL MARE, prezintă aceleaşi **motive dacice** ca ale CETĂŢII DEVIN.

Salut lucrările celui de al XII-lea CONGRES, dedicat TĂBLIŢELOR DE LA SINAIA. Acestea, la origine, au fost de aur cu mesaje dacice, dar regele CAROL I le-a topit, având nevoie de bani. Le-a copiat însă în plumb, pentru VIITORIME.

Urez ca din lucrările prezentate să iasă la iveală MARILE ADEVĂRURI DIN NEGURA NECUNOAŞTERILOR, atât pentru generaţia actuală, cât şi, în special, pentru cele viitoare.

1. Referitor la Opera LIBUŠA de BEDRICH SMETANA, legenda spune că LIBUŠA şi PREMYSL au fondat PRAGA în anul 725.

2. În EUROPA sunt două MORAVE: prima la nord şi face chiar graniţa între AUSTRIA şi SLOVACIA se va vărsa spre sud, cea de a doua din Serbia. Ambele se varsă în DUNĂRE.

III. DATINI, TRADIŢII, OBICEIURI

OLARUL DAC DIN BOIANU

Ing. Cristiasn Zorzoliu
Ec. Cristian Iliescu
Prof. Traian Zorzoliu

În perieghjezele făcute pe valea Călmăţuiului Mare din Câmpia Boianului s-au descoperit în mai multe locuri fragmente de ceramică dacică. La un loc cu acestea, se aflau torţi de vase răsucite din pastă cărămizie, care semănau cu o funie.

Ne-am tot întrebat cine a făcut acest tip de vase, care purtau o mânuşă din patru suluri subţiri de lut, cu diametrul de circa 3 mm. grosime, răsucite la un loc ca o funie.

Întâmplarea a făcut ca la o cercetare, tot pe valea Călmăţuiului Mare, să descoperim lângă temelia unei construcţii multe fragmente de vase de factură romaă, dar şi de vase cu pastă roşie sau gri amestecată cu pietricele, asemănătoare cu vasele româneşti din secolul al VI-lea e.n. Am dat pământul la o parte din jurul temeliei şi am descoperit bordeiul unui olar, care din motive necunoscute a fost părăsit.

Pe pardoseala bordeiului erau două rânduri de vase sparte. Majoritatea erau cu gura în jos, ca şi cum poliţa pe care au fost puse la uscat a căzut.

În partea opusă uşii, se afla un cuptor din lut, pentru ars oale, care fusese parţial distrus de săpătura făcută pentru temelie.

Cuptorul era clădit din două semisfere unite, cu diametrul de 60 cm. În partea de deasupra avea o gură pe unde se introduceau vasele la ars.

Înălţimea camerei de arderea a vaselor nu s-a mai putut preciza, deoarece cupola superioară era prăbuşită. Tot cuptorul se sprijinea pe doi stâlpi din lut între care se făcea focul. Flacăra pătrundea prin şase orificii rotunde cu diametrul de circa 3 cm.

În cuptor se aflau două feluri de vase: vase de factură romană şi vase de factură locală, unele având toarte răsucite.

Ştim că unele căni ale dacilor aveau toarta răsucită şi flancată de două nervuri simple. La acest olar, vasele cu toartă răsucită nu mai avea pe lateral câte o nervură simplă.

Olarul din Boianu lucra vase pentru romanii care traversau Câmpia Boianului de la Romula spre castrul de la Ghioca şi vase pentru populaţia autohtonă din valea Călmăţuiului. Acesta a trăit după ce graniţa Imperiului roman a fost mutată de pe malul Oltului pe râul Vedea.

Acest meşter popular făcea comerţ cu vase pentru noii sosiţi, dar nu uita să lucreze şi pentru concetăţenii săi, ce aveau aşezări pe valea Călmăţuiului.

Prin acest exemplu, am putea spune că un popor este purtătorul unei culturi materiale şi a unor tradiţii exprimate printr-o limbă proprie.

Nu se poate separa poporul de tradiţiile şi limba lui.

La Costeşti, astăzi, s-a rescris istoria

Dacii i-au învins pe romani la „DAC FEST".

Daos, Oroles şi Tiamatus îşi încleştară mâinile pe falx sau pe sică şi se năpustiră fără să clipească printre limbile de foc, care-i despărţea de testudo-ul roman. Lângă ei era Zalmodegikos, marele preot, cu toiagul într-o mână, iar cu cealaltă rotea vâjâind falxul. Urmară ceilalţi, cu ochii scânteindu-le în căutarea crestei centurionului, în timp ce lupul dacic se înălţa deasupra lor, însoţindu-i protector…

După peste 1.900 de ani, lângă cetăţile dacice de la Costeşti şi Blidaru, astăzi, s-a rescris istoria. O mână de daci din Asociaţia „Terra Dacica Aeterna" i-au învins pe colegii lor romani din aceeaşi asociaţie, conduşi de centurionul Caius Iulius Celer. Peste munţii şi codrii Orăştiei, în aplauzele sutelor de spectatori, a răsunat din nou: „Daciaaaa liberăăă!"

Festivalul „DAC FEST" – **SUB SEMNUL LUPULUI**, ediţia a II-a, Costeşti – s-a desfăşurat în

acest an în perioada 9-11 septembrie, în organizarea Instituţiei prefectului Hunedoara, a Autorităţii Naţionale pentru Sport şi Tineret, a Direcţiei Judeţene pentru Sport şi Tineret Hunedoara, Direcţiei pentru Cultură şi Patrimoniul Naţional Hunedoara, a Primăriei Orăştioara de Sus, Asociaţiei L&C Consulting şi a Asociaţiei Terra Dacica Aeterna din Cluj (TDA).

Pe parcursul celor trei zile, aproximativ 50 de daci, romani şi sarmaţi din TDA, cărora li s-au alăturat gladiatori din Asociaţia Virtvs Antiqva au delectat publicul cu demonstraţii de luptă, cu echipamente, arme şi îndeletniciri, precum cele din urmă cu 2.000 de ani.

Atelierele de fierărie, olărit, ţesut, pielărie au întregit atmosfera antică, iar mâncarea de linte, grâul fiert cu lapte şi miere, tocăniţa de miel sau puiul la proţap i-au făcut invidioşi pe muritorii prezenţi până şi pe marii zei.

Toţi cei care au dorit au putut să îmbrace costumele romane sau dacice –de la lorica romană la pileusul dacic pe cap-, au putut să mânuiască un falx dacic sau un gladius roman, să pună mâna pe un scut sau să arunce cu suliţa şi să tragă la ţintă cu arcul, ori să joace „Delta” şi să arunce cu conurile de brad în oale de lut.

Semnalul festivalului a fost dat chiar la Deva, unde vineri seara a avut loc o paradă a costumelor prin centrul civic, după care prefectul de Hunedoara, DÉZSI Attila, şi alte oficialităţi locale şi judeţene au fost purces la deschiderea oficială a festivalului, în Piaţa Victoriei din Orăştie.

Pe lângă demonstraţiile de luptă, antrenament şi tactică militară, pe lângă atelierele meşteşugăreşti sau gastronomice, participanţii la festival au putut să-i vadă şi să-i încurajeze pe sătenii din satele din zonă, care s-au întrecut în concursuri de tras cu arcul, aruncarea suliţei, tăierea buşteanului etc. Câştigătorii au fost răsplătiţi cu premii consistente, iar echipa care s-a clasat pe primul loc, cea din Ludeşti, a câştigat trofeul „Sica de aur”.

A fost organizată şi o masă rotundă cu tema „Cetăţile dacice – o prioritate naţională”, iar iubitorii de muzică au putut să asiste, sâmbătă seara, la concertele susţinute de Maria Casandra Hauşi şi Nicolae Piţiş, de „Focul viu” şi „Pragul de sus”, după care duminică au urmat spectacolele folclorice susţinute de Ansamblul folcloric „Dobreanca”, de căluşerii din Orăştie şi de fluieraşii din Grădiştea de Munte.

Pe cei care n-au putut să vină anul acesta sau anul trecut, organizatorii au promis că-i aşteaptă şi la ediţia din anul viitor a Festivalului **DAC FEST – SUB SEMNUL LUPULUI.**

Angela Bălos

IV. OPINII, DEZBATERI, POLEMICI

Controverse româno-bulgare asupra istoriei

Adrian Bucurescu

La sfârşitul lunii mai, am însoţit un grup al Asociaţiei „Dacia Nemuritoare" în Bulgaria, la Festivalul „Vulturul pe Dunăre", aflat la a IV-a ediţie. Festivalul s-a desfăşurat în oraşul Sviştov, din dreapta Dunării, aflat în dreptul Zimnicei noastre, şi a reuşit, în scurt timp, să intre în calendarul internaţional al evenimentelor de acest fel, la el participând grupuri nu doar din Europa, ci şi din SUA şi Asia. Manifestarea reconstituie evenimente din trecutul Bulgariei, îndeosebi perioada tracică. Oraşul Sviştov a fost ales drept gazdă şi pentru faptul că în imediata lui apropiere se află ruinele cetăţii antice Novae. Afară de tineri închipuind ostaşi romani, au participat şi cei în uniforme de daci, goţi, sarmaţi etc. Din partea României, la Sviştov a fost prezent un grup al Asociaţiei „Terra Dacia Aeterna", care-şi are sediul la Cluj-Napoca. Trebuie menţionat faptul că sediul daco-românesc de la Sviştov a fost cel mai vizitat, atât de bulgari, cât şi de oaspeţii de peste hotare.

Bătălia pentru Helis

În prima zi a manifestărilor, am vizitat o veche cetate getică, din dreapta Dunării, pe care bulgarii o prezintă drept Daosdava sau Dausdava, menţionată de marele geograf antic Ptolemaios, care ar fi fost aceeaşi cu celebra Helis, reşedinţa marelui rege al geţilor, Dromihete. Aşa-zisa „Helis" se află aproape de satul Sveştari, regiunea Razgrad, nu departe de oraşul Isparuh. Vestigiile acestei cetăţi neobişnuit de mari se întind pe 140 de coline. Săpăturile arheologice în incinta ei au scos la iveală atât monumente megalitice, cât şi vestigiile unei aşezări iniţial deschise, care a fost apoi fortificată şi a cunoscut răstimpuri de înflorire în a doua jumătate a mileniului I î.Hr. şi în decursul secolelor IV şi III î.Hr., ultimul veac fiind şi acela în care a domnit Dromihete. Sunt celebre mormintele de la Seştari, cel mai spectaculos având picturi murale şi reliefurile celor zece cariatide care îl împodobesc. Acest mormânt este impresionant şi prin dimensiuni: cripta are o înălţime de 4,45 m şi o lungime de 3,92 m. Cariatidele sunt organizate într-un grup de patru, care „susţine" arhitrava, şi două grupuri de câte trei, care împodobesc laturile încăperii. Picturile rămase neterminate, o înfăţişează pe Zeiţa Mamă, asistată de patru purtătoare de daruri şi cununi, învestind pe cavalerul rege cu puterea asupra lumii. Acest monument a fost inclus, în 1985, în lista de locuri din patrimoniul mondial al UNESCO. Primul argument împotriva atribuirii acestui măreţ mormânt lui Dromihete este tocmai austeritatea regelui get, care, la festinul organizat pentru Lisimah, a mâncat şi a băut din vase de lemn şi de lut, iar „oaspeţilor" li s-a dat să mănânce şi să bea din vase de aur. Cu siguranţă, şi mormântul regelui get a fost modest. În acelaşi timp, nimic din podoabele aflate în mormântul de la Sveştari nu seamănă cu arta geto-dacică, ci ele sunt profund elenice. N-ar fi exclus ca acest impresionant mormânt să fie chiar al lui Lisimah, căci neamul tracic al macedonenilor trecuse la cultura şi civilizaţia greacă încă de pe vremea lui Filip, tatăl lui Alexandru cel Mare. Pe de altă parte, hotarul nordic al ţării lui Lisimah era Dunărea, aşadar cetatea zisă „Helis" de bulgari era sub stăpânirea lui, nu a lui Dromihete.

Cetatea Soarelui

Primul mare savant ce s-a gândit că Helis ar fi fost cetatea getică de la Piscu Crăsanilor, judeţul Ialomiţa, a fost Vasile Pârvan, care îi şi consacră un capitol întins acestei aşezări în monumentala sa lucrare „Getica". Cetatea se afla pe un pinten al malului drept al Ialomiţei şi a fost, vreme îndelungată, cea mai mare din Câmpia Dunării. Fără îndoială, vechiul toponim era în legătură cu Soarele, al cărui zeu, în mitologia greacă, era Helios. Pe de altă parte, actualul nume al Ialomiţei vine din sintagma AUR-UMETTI „Strălucirea Aurului; Auriul", atestată ca plantă medicinală dacică, iar pe cursul inferior, râului i se mai spune popular şi Galbenu. Apoi, denumirea medievală a Ialomiţei a fost HELIVAKIA, ce se tălmăceşte prin „Strălucirea Soarelui" (cf. rom. fachie „făclie; văpaie"). La Piscu Crăsanilor, arheologii au

foto: Florin Eşanu

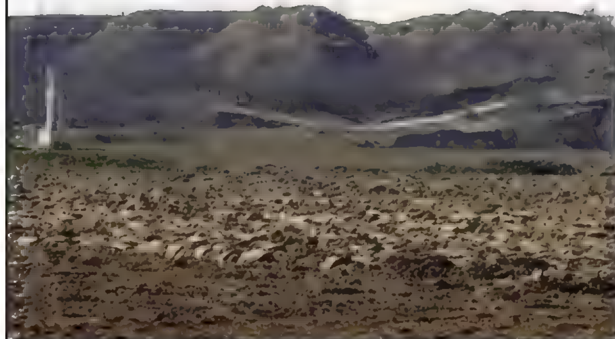
descoperit un altar de lut pe care este încrustat Soarele cu Patru Raze, ceea ce iarăşi duce cu gândul la HELIS. Încă un argument în favoarea localizării cetăţii lui Dromihete la Piscu Crăsanilor este un rhyton de lut, singura piesă de acest fel din România, descoperit acolo de arheologi acum câţiva ani. E posibil ca acest vas, aflat acum la Muzeul de Istorie al Judeţului Ialomiţa de la Solobozia, să fi fost chiar acela din care a băut Dromihete, când i-a dat lui Lisimah ustutătoarea lecţie de modestie. **Aşadar, localizarea cetăţii Helis în Bulgaria este pură fantezie.**

Împăraţii români ai Bulgariei

Denumit Imperiul Româno-Bulgar, de români, şi Al Doilea Ţarat Bulgar, de bulgari, acest stat multinaţional a apărut la Dunărea de Jos la leatul 1186, odată cu victoria vlaho-românilor răsculaţi din sudul Dunării împotriva Imperiului Bizantin, şi a dispărut în 1258, odată cu înlocuirea dinastiei vlahe cu suverani cumani şi bulgari. În pofida surselor primare ale epocii, bizantine sau occidentale, a antroponimelor şi a toponimiei româneşti, caracterul multinaţional al acestui stat este negat de tradiţia academică astăzi predominantă în Bulgaria, care afirmă că acest ţarat a fost „bulgăresc", în sensul naţional actual al cuvântului. Dar iată şi o afirmaţie cu totul obiectivă, aparţinând istoricului rus Aleksandr Aleksandrovici Vasiliev, în lucrarea sa „History of the Byzantine Empire", apărută în University of Wisconsin Press, 1958, în SUA: „În baza mărturiilor viabile, mişcarea de eliberare din jumătatea secolului XII în Balcani a pornit şi a fost purtată în mod viguros de către valahi, strămoşii românilor de azi. S-au alăturat şi bulgarii şi, într-o anumită măsură, cumanii de dincolo de Dunăre. Cea mai bună sursă contemporană grecească, Nicetas Choniates, a specificat în mod clar că insurecţia a fost pornită de valahi (blachi). Liderii insurecţiei Petru şi Asen (Asan) aparţineau acestei rase. A doua campanie a imperiului bizantin în această perioadă a fost dusă împotriva valahilor. De fiecare dată când Nicetas i-a menţionat pe bulgari a făcut-o concomitent cu menţionarea valahilor/românilor". Şi românii din stânga Dunării au participat la această revoltă împotriva Imperiului Bizantin. Trecerea fluviului de către „vlahii" (români) şi „sciţii" (cumani) de la nord la sud este menţionată în mod explicit de către Nicetas Choniates". Întemeietorii statului, Asan şi Petru, au fost asasinaţi de boierii bulgari, în 1196 şi 1197. Fratele lor, Ioniţă Caloian, s-a urcat pe tron şi a consolidat ţaratul româno-bulgar. A extins graniţele de la Carpaţii Meridionali, sub poalele cărora avusese propriul său cnezat, până la râul Mariţa şi la Rodopi, de la Marea Neagră până dincolo de Vardar, la limita Albaniei.

Împăratul Caloian

În vremea lui Ioniţă Caloian (1197-1207) s-a petrecut un eveniment important în istoria europeană: cea de-a patra cruciadă, care a sfârşit în 1204 prin cucerirea Constantinopolului de către cruciaţi şi înfiinţarea „Imperiului Latin". Beneficiind de concursul cumanilor, vlahii şi bulgarii au obţinut victorii importante, între care cea din 1205 la Adrianopol, unde a fost luat prizonier însuşi împăratul latin Balduin. Ioniţă aspira chiar la cucerirea Constantinopolului, dar planul său nu a reuşit din pricina manevrelor politice ale adversarilor săi. Ioniţă a fost ucis în 1207 de un cuman în vremea asedierii Salonicului. Ioan Caloian ocupă astfel un loc important atât în panteonul istoriei românilor, cât şi în cel al istoriei bulgarilor, graţie succeselor sale militare şi politice. Că Ioan Caloian şi fraţii lui au fost români o spun şi alte izvoare, nu numai Nicetas Choniates. Relatând trecerea cruciaţilor lui Frederic Barbarosa prin Peninsula Haemus, cronica germană atribuită lui Ambertus aminteşte de „Blachus ille Iohanitius" - „Acel valah Ioniţă", care era înconjurat „cum Blacis et Commanis et allis" - „de valahi şi Cumani şi alţii". Apoi, cronicarii francezi ai Imperiului Latin de Constantinopol, Geoffroy de Villehardonin, Henry de Valenciennes şi Robert de Clary, îl numesc tustrei pe Ioan „Jehan le Blac" ori „Johanice le Blac". Ioan sau Ioniţă este stăpânul acelui misterios „cnezat al lui Ioan", pomenit în Diploma Cavalerilor Ioaniţi. Până să ajungă împărat al românilor şi bulgarilor, cneazul Ioan îşi va fi avut reşedinţa în cetatea de la Celei-Corabia, care apare, în Diploma Ioaniţilor, sub forma Cheley, dacă nu la Căluiu, ambele localităţi aflându-se în actualul judeţ Olt. De la Cheley sau de la Căluiu îi va fi venit şi supranumele de Caloian, sub care a rămas în istorie. Desigur, nu a fost o întâmplare că acest cnezat, moştenire părintească, a fost singurul teritoriu norddunărean inclus în Imperiul Româno-Bulgar pe timpul urmaşului lui Ioniţă Caloian, ţarul Ioan Asan al II-lea.

foto: Florin Eşanu

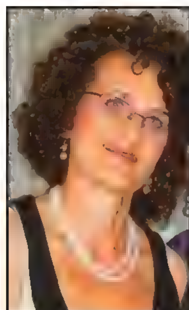
Veliko Tărnovo

Am fost şi la Veliko Tărnovo, măreaţa capitală a Imperiului Româno-Bulgar, situată pe dealul Ţareveţ, străbătut de râul Iantra. Atât ruinele vechii cetăţi medievale, cât şi actualul oraş Veliko Târnovo sunt impresionante. Ridicată pe deal, cetatea oferea o sursă de apărare naturală, fiind protejată de mediul său natural, precum şi de sistemul de fortificaţie elaborat, constând din fortăreţe înalte, porţi şi turnuri. La poarta principală exista şi un pod retractabil din lemn. Prin oraş şi prin vechea cetate am întâlnit puzderie de turişti români. La urma urmelor, la Veliko Târnovo nu e doar istoria bulgarilor, ci şi a noastră.

GÂNDURI DESPRE CONGRES

Pentru mine, fiecare Congres este o sărbătoare

În urmă cu câţiva ani, petrecând câteva zile de concediu cu fratele meu, la un moment dat se aduce în discuţie o scriere antică pe nişte plăcuţe de lut descoperite la Tărtăria, informaţii găsite într-o revistă, *Dacia Magazin*. Pentru mine era aşa o noutate că la început nu-mi venea să cred; însă odată asimilată ideea, a fost „dragoste la prima vedere", ce a stimulat o sete imensă de a şti mai mult, precum copiii ce ascultă basmele bunicilor în serile lungi de iarnă; bunica aproape dormea când noi întrebam… şi ce se mai întâmplă după...?

Mircea Eliade spune că mitul periodicităţii ciclice sau mitul eternei reîntoarceri izvorăşte într-un mod sau în altul, venind la suprafaţă. Domnul doctor Napoleon Săvescu, fondatorul şi organizatorul congreselor de dacologie, oferă posibilitatea încă o dată să se adeverească acest lucru şi să izvorască în sufletele daco-românilor dorinţa de a reintegra acest „timp istoric", încărcat de experienţa umană, în timp cosmic, ciclic, chiar infinit. Personal, văd în domnul Săvescu capacitatea mitică a „omului creator" de a-şi asuma riscurile pe care le comportă acest act creator. Aşa-zisul om modern nu poate fi creator dacă nu este şi istoric (nu mă refer ca meserie), deoarece orice creaţie îşi află sursa în propria libertate, libertatea de a gândi, de a se exprima, de a acţiona, luptând permanent pentru a proteja „creaţia". Luând parte în fiecare an la „creaţie", iau parte la cosmogonie, care este actul creaţiei prin excelenţă. Succesele obţinute sunt într-o constantă creştere, precum în fiecare an este o nouă primăvară, care este de fapt aceeaşi eternă primăvară sau, mai bine zis, „pragul unei vieţi noi", deci o existenţă continuă în eternitate. Să nu irosim, dragi daco-români, această posibilitate ce ni se oferă an de an! Este un eveniment ce ajută spiritul, ne redă mândria şi demnitatea. De-a lungul acestor ani, organizaţia *Dacia Revival International* a parcurs un drum anevoios, dar cu succese, precum un rit de trecere de la profan la sacru, de la iluzoriu la realitate. Pentru mine personal, fiecare congres este o aniversare, iar aniversarea este o reactualizare a acelor timpuri. Acestea nu au un interes personal, ci unul social, ceea ce-l pune pe domnul Napoleon Săvescu într-o lumină specială. Au rolul de a trezi conştiinţele! Îi port un imens respect domnului Săvescu pentru minunata idee de a deschide această poartă, precum un ochi al minţii, ce lasă să iasă la lumină o comoară inestimabilă a înţelepciunii dacilor, comoară ce, altfel, risca să rămână ascunsă pentru totdeauna.

Acesta este pământul dacilor, un pământ bogat în sugestii mitice pe care Baba Dochia nu încetează să ni-l susure de-a lungul secolelor.

„Aceasta este ţara mea şi neamul meu cel românesc,
Acolo eu să mor aş vrea, acolo vreau eu să trăiesc"

Silvia Drumea Balcanu, Italia

Îmi pare bine că am putut participa la Congresul dedicat Plăcuţelor de la Sinaia, însă, din păcate, timpul scurt avut la dispoziţie nu mi-a permis să prezint nici măcar unul din cele peste 40 de diapozitive pe care le aveam pregătite ...Anul acesta am abordat, practic, toate plăcuţele care se refereau la Deceneu şi Burebista. Am avut intenţia să pun în evidenţă adevărata personalitate a lui Deceneu, despre care s-au creat, din păcate, opinii gresite. Întrucât cele două personalităţi, Deceneu si Burebista, nu pot fi tratate separat le-am inclus într-o singură lucrare extinsă şi cam incomodă pentru a fi prezentată sau tiparită într-o colecţie de articole scurte sau rezumate.

Regret că nu s-au putut vedea, într-o expoziţie sau la muzeu, cele câteva plăcuţe care mai există, aşa cum s-a întâmplat anul trecut la Alba Iulia, unde au fost prezentate 12 braţări spiralice de aur… Rămâne meritorie şi esenţială, şi la acest Congres dedicat Plăcuţelor de la Sinaia, preocuparea tuturor pentru a pune în evidenţă valoarea vechii civilizaţii dacice.

Prof. dr. ing. Viorel Ungureanu

●

Tema celui de-al XII-lea Congres International de Dacologie este una de stringentă actualitate. Luarea în discuţie într-un for public - cum este Congresul - a Plăcuţelor de la Sinaia, a fost nu numai benefică, dar şi necesară. De mai bine de 8 ani, de când a părut cartea d-lui Dan Romalo despre aceste tăbliţe uimitoare, ele au intrat în atenţia multor cercetători.

La Congresul din 13 august a.c. de la Bucuresti, organizat sub îndrumarea şi prin dăruirea însetată de adevăr a domnului dr. Napoleon Săvescu, preşedintele fondator al „Dacia Revival International Society", specialişti din varii domenii au prezentat şi analizat aspecte dintre cele mai diverse: autenticitatea plăcuţelor, valoarea lor istorico-documentară, realitatea vieţii dacice înfăţişată, personalităţi dacice, evenimente, motive specifice, limba folosită, problemele grafiei, pentru a enumera doar câteva dintre ele.

Participarea cu lucrări a unor cercetători din diferite continente şi ţări - America, Australia, Elveţia, Italia, Republica Moldova şi, binenţeles, România - atestă largul interes de care s-au bucurat aceste plăcuţe.

Lipsa oficialităţilor academice la lucrările Congresului dovedeşte dezinteresul condamnabil al acestora faţă de trecutul naţional.

Ca şi Plăcuţele de la Tărtăria ori brăţările dacice, Tăbliţele de la Sinaia sunt mărturii istorice elocvente ale unei civilizaţii avansate şi, în acelaşi timp, comori inestimabile ale străbunilor noştri daci, pe care noi, cei de astăzi, suntem datori să le cunoaştem, să le preţuim şi să le facem cunoscute lumii.

Aceste obiective le-a realizat cu succes şi Congresul nostru de dacologie din acest an.

În final, însă nu în ultimul rând, doresc şi pe această cale, să-mi exprim gratitudinea faţă de sponsorul nostru, Dr. Ec. George Constantin Păunescu, care, de mai bine de un deceniu, contribuie an de an, la scoaterea la lumină a istoriei noastre adevărate.

Andrei Bănică

V. DOCUMENTE, RECENZII, EVOCĂRI

RĂDĂCINILE ISTORICE ALE UNUI VRÂNCEAN
DE ION N. MATEESCU
– recenzie –

Prof. Dr. Ing. Nicolae P. Leonăchescu,
Doctor Honoris Causa

A apărut, de curând, în Editura „Cetate" din Deva, cartea domnului Ioan N. Mateescu „**Rădăcini istorice**", care ne-a reţinut atenţia prin conţinutul ei provocător.

Autorul este doctor-inginer în Termodinamică tehnică, o ştiinţă care se ocupă de energie şi aplicaţiile ei. Acest tulburător domeniu permite ca cei care îi asimilează corect baza axiomatică şi-i înţeleg esenţele să evolueze în zona metateoriei, a istoriei şi chiar a filosofiei. Aşa i s-a întîmplat şi domnului Ioan N. Mateescu, un vrâncean din Vidra ! De aici i s-a tras totul!

Neliniştit, patriot, român autentic şi get la origini, s-a întrebat: „Eu cine sunt?! Care este neamul meu?! Cine sunt strămoşii mei ?!"

Răspunsurile pe care le-a identificat până acum au fost publicate, la început, sub forma a două broşuri: „Rădăcini Vrâncene – Familia Macovei" (2006) şi „Europa-Rădăcini istorice ale geto-dacilor" (2004).

In anul 2010, a elaborat şi o a treia broşură cu titlul: „Moş Ene – Rădăcini universale".

S-a gândit bine, apoi: „Ce-ar fi să le adun pe toate într-o singură carte cu adăugirile şi completările de rigoare?! Îmi bate ceasul, necruţător, semnalul finalului de traiectorie, şi trebuie să pun lucrurile la punct!"

Şi aşa a făcut, oferindu-ne „cântecul său de lebădă", invitându-ne să-l cunoaştem. Doar atât: să-l cunoaştem, pentru că judecata supremă, ultima – asupra gândului şi faptelor – o formulează timpul, judecătorul nostru imparţial.

Noi semnalăm, lapidar, conţinutul acestei lucrări în semn de omagiu adresat autorului şi ca o invitaţie pentru cititori.

Ioan N. Mateescu a expus în prima parte (2006) rezultatele cercetărilor sale în „Ţara Vrancei", o ţară plină de „istorie şi legendă", în care „Stirpea Macoveilor" a format „o veritabilă familie politică", a dat „eroi şi martiri" şi oameni de ispravă. Pentru că spaţiul n-a fost generos cu explicaţiile, a adoptat metoda anexelor: De la Prometeu la Deceneu-Scurt dicţionar; Rudolf Hess în Vrancea; Poezii de Radu Macovei; Arbore genealogic; Fotografii şi fotocopii ale unor documente etc.

Merită să aflaţi din aceste anexe, măcar povestea de neimaginat a lui Rudolf Hess (alias Şerbu), pripăşit în zona Vidra şi căutând cetatea ascunsă a ostrogoţilor. Interesul permanent al germanilor pentru zona Vrancei este de notorietate.

Regăsim istoria ţării noastre marcată în/de is-

torii locale: Vidra-poarta Vrancei; Judecătorul Darie şi gâsca; „Vrancea nu voieşte”; învăţătorul Radu Macovei; Baba Voloşca şi Lupu Voloşca; Neamul Macoveilor din Nereju etc.

Cum era şi normal, faptele şi sacrificiul eroului Vasile Chilian şi ale membrilor „Organizaţiei Chilian” – cinci dintre ei condamnaţi la moarte şi executaţi (17 august 1917) – ocupă un loc important în lucrare, pe măsura patriotismului lor exemplar.

Autorul stabileşte corelaţii incitante, pe arii mari, între istorioare locale aparent fără însemnătate şi semnale istorice uitate, culese din lucrări mai vechi sau mai noi, potenţând istoria ţării.

Inginereşte, colindând satele şi discutând cu oamenii din Ţara Vrancei şi nu numai, renovând monumente şi fântâni, înregistrând toponime, oronime şi hidronime cu înţelesuri tainice ori patronimice cu geneze mitice, Ioan N. Mateescu reface un traiect spiritual al înaintaşilor săi, în semn de respect şi recunoştinţă.

De aici, din Vrancea, autorul face – în partea a doua – un salt periculos, avansând şi descifrând, atât cât a putut, ipoteze ca acestea: Bararea Istrului la Dunăre; Troia; Apostolul Petru în Dacia, anexând o bogată iconografie color şi adresîndu-ne un patetic şi cunoscut apel: „Deşteaptă-te române!”

Şi nu s-a oprit aici: în premieră, ne pune sub priviri, partea a treia, intitulată „Moş Ene – Rădăcini Universale”.

Vă rog să reţineţi mapa de drum ideatic a inginerului Ioan N. Mateescu: Vidra, Vrancea, Europa şi Terra. A lucrat, migrând spre înălţimi, pe patru potenţiale socio-umane: individ, familie, naţiune şi lumea planetei noastre.

Această a treia parte este tulburător de atractivă, cuprinzând texte despre: Troia şi troienii de după dezastru; Enea şi fiul său Ascanius (=Moş Ene = copilul lui Enea); Moise (Moshe- Moşene); Lumea lui Enea în literatura universală, Zalmoxis şi/sau Moise?

Anexele acestei ultime părţi sunt bogate în citate şi reproduceri din Iliada (Homer), Biblie (Exodul), Eneida (Publius Vergilius Maro), De la fondarea Romei (Titus Livius), Antichităţi iudaice (Flavius Josephus), Dacia preistorică (Nicolae Densuşianu), Enneada (Plotin), Opere (Publius Ovidius Naso), Memento Mori (Mihai Eminescu) etc.

Într-un „Cuvânt înainte (2)”, doamna prof. Dr. Biolog Mărioara Godeanu atrage atenţia asupra baladei haiducului Vâlcan/Vulcan (G.Dem.Teodorescu - Poezii populare române, Editura Minerva, Bucureşti, 1982, p.606-614) în care un mit se impune:

„Iar când Dunărea-l simţea
Apa-n două-şi despica”,

a cărui decriptare este absolut necesară!

Într-un cuvânt, Ioan N. Mateescu ne pune în faţa unei cărţi pline cu întrebări. Autorul şi-a făcut datoria faţă de Vrancea şi faţă de ţară.

Nouă, cititorilor , ne revine obligaţia morală de a-l cunoaşte şi din scrierile sale şi de a-i respecta efortul de ideaţie în context interdisciplinar.

1 iunie 2011, Bucureşti

NORME DE REDACTARE A TEXTELOR PENTRU PUBLICARE

● Textele trimise la redacție pentru publicare vor fi redactate cu mijloace moderne: fisier word, pe o singură coloană, text cu diacritice, Times New Roman, mărime 12 pct;

● Trimiterile vor fi scrise la sfârşitul materialului, evitându-se generarea lor automată ca notă de subsol, fiind numerotate normal în text şi la final, încadrate în paranteze pătrate;

● Articolele vor fi însoțite de 1 - 3 imagini sugestive;

● Pentru fondul de imagini al revistei se vor trimite fotografii, filme, precizându-se locul, data, evenimentul, participanții şi realizatorul imaginii;

● Corespondența se primeşte pe adresa: GETIA MINOR, str. Florilor, nr. 37, Tulcea, cod poştal: 820035, jud. Tulcea, România.

● Materialele se vor trimite la următoarele adrese de mail: revistadaciamagazintulcea@gmail.com; pozerevistadaciamagazintulcea@gmail.com

IV. DIN ACTIVITATEA SOCIETĂŢII ŞI A FILIALELOR

Excursie cultural-istorică la monumente dacice

Ion Ştefan

A fost la început doar un gând, o idee. Realizarea, ducerea la îndeplinire a ideii a fost posibilă odată cu organizarea Congresului al XII-lea al Daciei Revival International Society la Bucureşti, pe 13 august 2011, în sala Teatrului „Odeon”.

În zilele următoare, 14,15,16 august 2011, s-a realizat o excursie instructivă şi deosebit de interesantă, organizată de preşedintele filialei Tulcea, GETIA-MINOR. Prin traseu şi obiective, excursia s-a adresat atât specialiştilor, cât şi pasionaţilor nespecialişti, dar doritori în a cunoaşte străvechea civilizaţie dacică.

După depăşirea Piteştiului, s-a intrat pe Valea Oltului cu un prim popas la mânăstirea Cozia, chiar în ajunul sărbătorii Adormirea Maicii Domnului. Următoarea oprire a fost la monumentul „PLACUŢELE DE LA TĂRTĂRIA”, realizat prin grija dr. Napoleon Săvescu, preşedintele D.R.I.S. A fost o dorinţă a celor ce vor o istorie adevărată a strămoşilor noştri, nu a celor care şi-au dorit un „popor romanizat” şi nu un popor cu propriile valori ancestrale, care au dăinuit în timp în ciuda duşmanilor săi ştiuţi şi neştiuţi.

O altă oprire – în oraşul Orăştie. În parc, lângă o frumoasă biserică ortodoxă, se află statuia regelui dac Burebista, ridicată de Fundaţia D.R.I.S., prin strădania deosebită a preşedintelui acesteia.

După masă, se ajunge la tabăra Costeşti, unde grupul este cazat şi va fi punctul de plecare în drumeţii. Grupul se organizează şi se hotărăşte plecarea spre vestigiile Cetăţii Costeşti. Traseul se parcurge pe jos aproximativ 2 km. Aici, admirăm cetatea cu multe sanctuare şi turnuri de pază, care asigurau supravegherea unei întinse zone, ce ajungea până la SARMISEGETUZA REGIA. După o pauză de informare şi prezentare a istoricului cetăţii, se hotărăşte înapoierea către tabără. Ca întotdeauna, un grup mai mic (7 persoane) coboară dealul pe un traseu necunoscut, din grup făcând parte : Doamna Olimpia Cotană Prun,; Stefan E, Anda Călinescu, Stefan I, Lascu Dima… A fost o adevărată aventură coborârea, dar s-a terminat cu bine în faţa unei îmbietoare tufe de mure.

A doua zi (15 august), se pleacă cu autocarul către vestigiile cetăţii SARMISEGETUZA pe o distanţă de 18 km şi se continuă deplasarea pe jos pe o distanţă de 4 km. Era o zi frumoasă în cetatea neamului Românesc, o zi liniştită cu mult soare. Constatare: toata lumea filmează şi fo-

tografiază zona unde s-a intrat cu buldozerul în istoria neamului. Unora le trebuie multă minte pentru a întelege că ceea ce a rezistat în timp de la strămoşii noştri mii de ani trebuie protejat, păstrat generaţiilor viitoare. Doamna Viorica Enăchiuc, un cunoscut arheolog, decriptoarea CODEXULUI ROHONCZI, a captivat grupul cu informaţii despre istoricul cetăţii. Priveam cu admiraţie străvechiul Calendar Dacic, Soarele de Andezit şi celebrele sanctuare. Revenim, după 5-6 ore, la Costeşti.

După masa de prânz se pleacă spre Cetatea Blidaru, având parte de o după-amiază plăcută, frumoasă pe traseu şi sus în cetate. Turnuri de pază, depozite, sanctuare străvechi!

Seara, în tabără, soseşte domnul doctor Napoleon Săvescu. În sala de mese se trece la prezentarea fiecărui participant. Grupul ramâne până târziu în noapte discutând, cântând …A fost o zi plină de efort, dar şi de neuitat.

Dimineaţa următoare, înainte de plecare, se fac fotografii de grup; ne despărţim cu greu de tabără. Se continuă drumul către cetatea de la Haţeg. După fixarea pe teren a porţilor cetăţii, a atelierelor de armament, a armatei invadatorilor romani, un punct deosebit l-a constituit aşa-numitul scaun al Jidovului (Uriaşului), considerat a fi un loc de sacrificiu.

Alt obiectiv important l-a constituit vizitarea localităţii Densuş, unde D.R.I.S. a înălţat un bust al lui Nicolae Densuşianu (tot prin strădania domnului doctor Napoleon Săvescu), fiind astfel omagiat la 100 de ani de la trecerea în nefiinţă, autorul celebrei lucrări „Dacia Preistorică". Se vizitează şi biserica din Densuş, una din cele mai vechi din ţară.

Excursia continuă cu vizitarea mânăstirii Colţ şi admirarea celebrului Castel din Carpaţi (Castelul Colţ), cum l-a numit Jules Vernes. Traseul urmează frumoasa vale a Jiului cu un popas la peştera Bolii, cu trecerea pe lângă mânăstirea Lainici, continuând drumul pe autostradă către Bucureşti, unde ajungem târziu în noapte.

Deşi numai de trei zile, excursia a implicat numeroase obiective din istoria veche a neamului, fiind o experienţă de neuitat. Avem cu toţii datoria să ne cunoaştem istoria neamului, să apărăm, să popularizăm valorile civilizaţiei antice de pe întregul teritoriu al ţării.

Adresele Fundaţiei, filialelor şi ale asociaţiilor dacologice

DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY
Dr. Napoleon Săvescu
21-26 Broadway, New York 11106 USA
Tel. 7189321700, 0318106172 Fax. 7187287635
e-mail: nsavescu@nyc.rr.com

2. Filiala Getia Minor – Tulcea,
Preşedinte Nicolae Nicolae
Str. Florilor Nr.37 , Tulcea , Cod 820035, Jud. Tulcea
Tel. 0729011003 , 0752104184
e-mail: getiaminor@yahoo.com

3. Asociaţia Dacologică Barboşi – Galaţi,
Prof. Aurel Manole
Str. Domneasca Nr.22 , Galaţi , Jud. Galaţi
Tel. 0754022616

4. Clinica de Medicină Integrată,
Dr. Corneliu Băbuţ
Comuna Maşloc, Jud. Timiş

5. Ing. Ciobanu Eugen
B-dul Nicolae Bălcescu, bl. 2, sc. D, et. 3, ap. 65
Buzău, cod 210246, Tel. 0760176649

6. Asociaţia Culturală Craidava,
Prof. Dr. Danciu Elena Tereza
Str. Sergent Constantin Popescu Nr.15, Bl.42A,
Sc.A, Et.3 , Ap.8
Craiova, Jud. Dolj
Tel. 0765211880

7. Rodica Florea
str. Aleea Saturn, bl. 24, sc. 1, ap. 5
Deva, jud. Hunedoara

8. Mihăilescu Gheorghe
str. Pescarilor nr. 26, bl. MZ 11, ap. 12,
cod. 900538
Constanţa, jud. Constanţa

9. Domniţa Raţiu
str. Freziei nr. 12, bl. 10, sc. A, ap. 5
Braşov, jud. Braşov

10. M. Alexandru Stan,
Tel. 004021 944 93 36 ;
E-mail : alstan@hispeed.ch
Association «Dacia-Helvetia» Case postale 78,
CH-1800 Vevey 1. Compte UBS-Vevey,
numéro : 0255-101181.M1D

11. Vladimir Brilinsky
Filiala Transilvania,
Str. Carpaţi nr. 12, Bl. F, Ap. 11
Deva, jud.. Hunedoara
Telefon: 0254 223 853
e-mail: malusdacus @

SUMAR

